

**УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ
ТЕХНОЛОГИИ**

КАТЕДРА “ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ”

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА

“ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ И ТЕХНОЛОГИИ”

МАГИСТЪРСКА ТЕЗА

на тема:

**РАЗРАБОТКА НА ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ОНЛАЙН МАГАЗИН ЗА
СПОРТНИ СТОКИ**

Дипломант:

Пламен Поповски

дистанционно обучение

Ф №0240-имд

Научен ръководител:

проф.Д-р Георги Димитров

София

2018

**УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И
ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ**

ДЕКЛАРАЦИЯ

от

Пламен Ценов Поповски

(име, презиме и фамилия на студента)

Декларирам, че представената дипломна работа/магистърска теза е подготвена и изпълнена самостоятелно от мен.

При откриване на плагиатство поемам съответната отговорност по смисъла на чл. 31 (1-3) от Наредбата.

Дата:.....

Подпис.....

(дипломант)

УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

ДЕКЛАРАЦИЯ

от

Пламен Ценов Поповски

(име, презиме и фамилия на студента)

С настоящата отстъпвам / не отстъпвам безвъзмездно право на УНИБИТ да публикува представената моя авторска разработка (курсова работа, дипломна работа, магистърска теза) като общодостъпен ресурс за безплатен публичен достъп чрез информационните системи на УНИБИТ.

Дата:.....

Подпис.....

(дипломант)

Съгласен съм авторската разработка (курсова работа, дипломна работа, магистърска теза) да бъде публикувана като общодостъпен ресурс за безплатен публичен достъп чрез информационните системи на УНИБИТ.

Дата:.....

Научен ръководител .....

Подпис .....

РЕЗЮМЕ

Поповски,П.Разработка на приложение за онлайн магазин за спортни стоки.Научен ръководител:проф. Д-р Георги Димитров.София 2018г.Катедра “Информационни Науки”.Магистърска програма :“Информационни системи и технологии”.УНИБИТ.Брой страници99 стр.Брой източници 11,Брой изображения 2, Брой приложения 59

Цел на магистърската теза :

Целта на магистърската теза е да се създаде работещ онлайн магазина за спортни стоки.

Задачи на магистърската теза :

Изследване на конкурентни сайтове за спортни стоки на българския пазар

Планиране на уеб сайта онлайн магазин за спортни стоки

Разработване на проекта

Ключови думи: WordPress,WooCommerce,CMS,онлайн магазин

УВОД

ГЛАВА I. КОНЦЕПЦИЯ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ОНЛАЙН МАГАЗИН.

1.1.Онлайн търговията ,създаване,развитие,перспективи

1.2. Дефиниране на целевата групи потребители

1.3. Анализ на онлайн пазара.

1.4. Анализ на потребителите

1.5. Конкурентна среда (онлайн магазини за спортни стоки),съпоставка и сравнение,цели.

1.5.1. Анализ на конкурентните сайтове на спортни магазини

1.5.2 Изработване на стратегия

1.6.Дефиниране на изискванията към сайта.

Изводи по първа глава.

ГЛАВА II. ИЗПОЛЗВАНИ ПЛАТФОРМИ И ПРОГРАМНИ ЕЗИЦИ.ИЗБОР НА РЕШЕНИЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТА

2.1. Същност на системите за управление на съдържанието.

2.2. Архитектура на системите за управление на съдържанието.

2.3. Функционалност на системите за управление на съдържанието.

2.4. Предимства и недостатъци на системите за управление на съдържанието.

2.5. Преглед и анализ на готови решения.

2.5.1 Woprd Press / WooCommerce

2.5.2 Magento

2.5.3 Open Cart

2.5.4. Drupal

2.5.5. Joomla

2.6. Начин на работа на CMS – сравнителен анализ

2.6.1 Инсталиране на CMS

2.6.2. Създаване на сайт.

2.6.3.Администрация на съдържанието

2.6.4. Администрация на сайта

2.6.5. Оптимизация на търсачка

2.6.6. Структура

2.6.7. Потребителски роли

2.6.8. Web 2.0 функционалност – така нареченото второ поколение веб-базиран услуги(социални мрежи).

2.6.9. Разширяване и интегриране

2.6.10.Сигурност

2.7. Професионални решения за управление на съдържание.

2.7.1 Програмни езици.

2.7.1.1. PHP

2.7.1.2. JAVA

2.7.1.3. ASP.NET

2.7.1.4. PYTHON

2.7.1.5. PERL

2.7.2 Скриптове

2.7.2.1 HTML

2.7.2.2. CSS

2.7.2.3. AJAX

2.7.2.4. JAVASCRIPT

2.7.3. База данни

2.7.3.1. MYSQL

2.7.3.2. ORACLE

2.7.3.3. MICROSOFT SQL SERVER

2.7.4. Сървари

2.7.4.1. APACHE HTTP SERVER

2.7.4.2. LIGHTTPD

2.7.4.3. NGINX

2.7.5. XAMMP

Изводи по втора глава.

ГЛАВА III. ПЛАНИРАНЕ И ПРОЕКТИРАНЕ.ЕТАПИ И РАЗРАБОТВАНЕ НА ОНЛАЙН МАГАЗИНА

3.1. Домейн

3.2 Хостинг

3.2.1. Типове хостинг услуги

3.3. Избор на домейн и хостинг

3.4 Етапи и разработване

3.4.1 Подготовка на системата

3.4.2. Инсталиране на CMS и нужните компоненти

3.4.2.1 Инсталеране на XAMPP

3.4.2.2. Инсталиране на WordPress

3.4.2.3. Инсалиране на WooCommerce

3.4.2.3. Инсталиране на тема и плъгини.

Изводи по трета глава.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата разработка има за цел да бъде изготвен и да се представи разработването на динамичен сайт за онлайн магазин, чрез използването на CMS WordPress с плъгин WooCommerce. За реализацията на поставената цел, ще се изпълнят следните задачи:

- ✚ Представяне на проблема решаван в магистърската теза.
- ✚ Представяне на основните компоненти, програми и фирмени изисквания нужни за изработването на веб сайт за апартамент хотел Европа.
- ✚ Създаване на веб магазин EVOLUTION SPORT като за целта ще се ползва XAMPP ще бъде на виртуален сървър а впоследствие ще бъде закупен хостинг и домейн www.evolutionsport.bg

Предметна настоящата магистърска теза е планиране, проектиране и реализация на изграждането на онлайн магазин за спортни продукти. Актуалността на темата е продиктувана от развитието на информационните технологии и тяхното навлизане в ежедневието на всички хора. Използването на онлайн услуги за лични и служебни цели се развива динамично и води до необходимостта от адаптиране на бизнес секторите към постоянно променящата се среда. В настоящата магистърска теза ще бъдат представени различни системи за управление на съдържанието и по конкретно WordPress, Magento, OpenCart, Drupal, Joomla както и програмните езици PHP, JAVA, ASP.NET, PYTHON, PERL.

Въз основа на сравнителен анализ ще бъде посочена подходящата за изработката на веб сайт за онлайн магазин. В трета част на този проект ще бъдат

представени основните дейности, извършени в WordPress по създаването на уеб сайта и получения резултат.

Глава 1. Концепция за създаване на онлайн магазин

1.1. Онлайн магазините, създаване, развитие, перспектива.

Интернет магазин е термин от електронната търговия за уебсайт за онлайн продажби на дребно.

С все по-мащабното навлизане на Интернет в света на хората неизменно се появяват нови неща, които улесняват живота на обикновените потребители. Сред тях е и пазаруването в Интернет, което спестява много време на обикаляне и търсене по магазините, спестява пари, а закупените стоки са доставяни до вратата на получателя.

През 1990 година, Тим Бърнърс-Лий създава първият уеб сървър и браузър. През 1991 година, Интернет вече е свободно достъпен и за обикновения потребител. През 1994 година се появяват средства за онлайн заплащане и банкиране, а Netscape представят SSL криптиране на данни за осъществяване на сигурна Интернет връзка. През същата година от Pizza Hut предлагат нов начин за купуване на пица – онлайн, а от немската компания

Intershop представят първата система за онлайн пазаруване. През 1995 година е създаден Amazon, а през 1996 г. се появява eBay.¹

Онлайн търговията (e-commerce) най-често се свързва с покупко-продажбата на продукт в интернет. Но тя е много повече от това. Онлайн търговията обхваща редица процеси и събития преди и след самата продажба – от изграждане на онлайн магазин, до създаване на дигитална маркетингова стратегия, през преработка и оптимизиране на дизайна, SEO, та чак до физическата доставка на продукта.

В ерата на Интернет е немислимо търговските услуги да останат настрана от бърза развиващите се технологии в интернет, няма как физически търговски обект да съществува без да е представен в Интернет пространството и по специално в онлайн търговията.

Съвременният потребител има склонността първо да проучи желанието от него продукт онлайн и чак тогава да пристъпи към покупка.

Изводи за пазаруването в България по данни на **Google Consumer Barometer**:

✚ За 76% от българските онлайн купувачи интернет магазините са важна предпоставка за направата на информиран избор. Част от тях просто сърфират онлайн, което доста наподобява обикновената разходка в мола, по време на която клиентът просто разглежда витрините и изложените продукти, без намерението да купува. Но 53% от българските онлайн потребители целенасочено търсят и сравняват продуктови и ценови предложения, за да съберат впечатления и идеи за покупка.

1

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82_%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%BD

Ето защо модерният търговец задължително трябва да се възползва от предимствата на онлайн търговията, тъй като чрез нея той ще достигне до нов целеви пазар и ще предостави възможност на онлайн купувачите да се запознаят с неговия бранд и продукти.

- ✚ 33% от българските купувачи ще проучат вашите продукти чрез вашия онлайн магазин, но ще предпочетат да ги закупят на място, в някой от вашите физически обекти.

Това важи особено когато клиентът или ще пазарува за пръв път от вас, или избира продукти като спортни екипи или маратонки, които първо трябва да се пробват. В този смисъл, наличието на онлайн магазин ще помогне на потенциалните клиенти да опознаят бизнеса и ще повиши интереса им към в магазинната мрежа. Но общо 52% от родния купувач ще предпочете да закупи директно от онлайн магазина.

- ✚ Преди да избере точно нашия онлайн магазин, потребителят първо ще потърси информация за производителите или търговците на желаните от него продукти.

- ✚ Но около 80% от всички българи с онлайн достъп ще потърсят конкретния продукт директно в Google. Затова трябва да се заложи на качествена и професионална SEO оптимизация, за да се получат възможно най-високата видимост в този информационен канал.²

---

² <https://www.lifehack.bg/business/brandvoice/tendrik-onlain-magazin/>

Всеки стартиращ и съществуващ бизнес в областта на търговията със спортни стоки и пособия се нуждае от собствен уеб сайт за онлайн продажби и присъствие в социалните мрежи, като Facebook, Twitter, Instagram и други. За успешната реализация на подобен проект е необходимо изработването на напълно функциониращ динамичен уеб сайт. Същият може да бъде изработен, чрез решение за управление на уеб съдържанието.

1.2 Дефиниране на целевата група потребители.

Определянето на целевата аудитория (таргет група) и изпращането на правилното послание към нея е ключов момент в стратегията. Създаването на висококачествено съдържание на сайта ще привлече и висококачествени потребители.

Потребителите на спортни стоки и пособия са на възраст между 15 и 50 години ,с различна покупателна способност.

1.3. Анализ на онлайн пазара.

През 2017 г. 10,5% от предприятията в България (с 10 и повече заети лица)продават своите продукти и услуги онлайн, а реализираният оборот от електронна търговия възлиза на 5,4% от общия им оборот, сочат данни на Националния статистически институт (НСИ), публикувани днес.

По-голямата част от предприятията, които продават чрез интернет, осъществяват онлайн продажби чрез собствен уебсайт, интернет магазин или уебприложение (88,6%), а 26,9% използват платформи за електронна търговия като eBay, Amazon, Booking.com, eMAG.

Най-много продажби са осъществени към клиенти от България (95,4%), но немалко предприятия предлагат своите продукти и услуги на клиенти от други

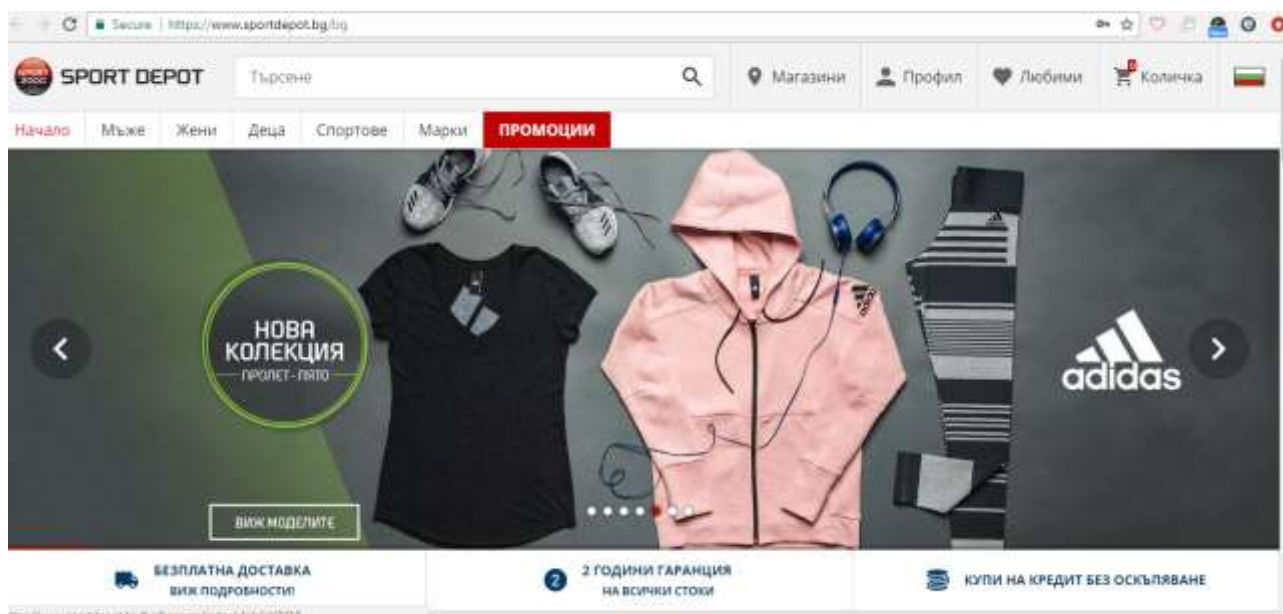
европейски държави (34,5%) или от други страни извън Европейския съюз (ЕС) (19%).

Най-активни при използването на електронна търговия са големите предприятия, 22% от които извършват покупки по интернет, а 18,5% продават стоки или услуги онлайн.

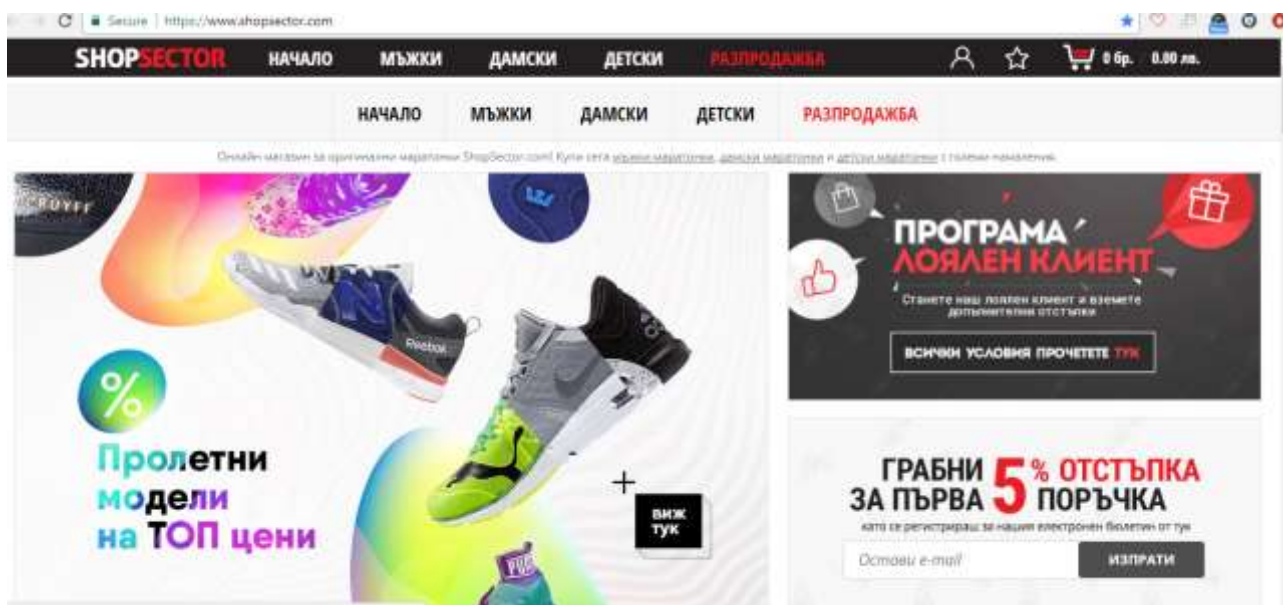
1.4.Конкуретна среда (онлайн магазини за спортни стоки,съпоставки и сравнение ,цели)

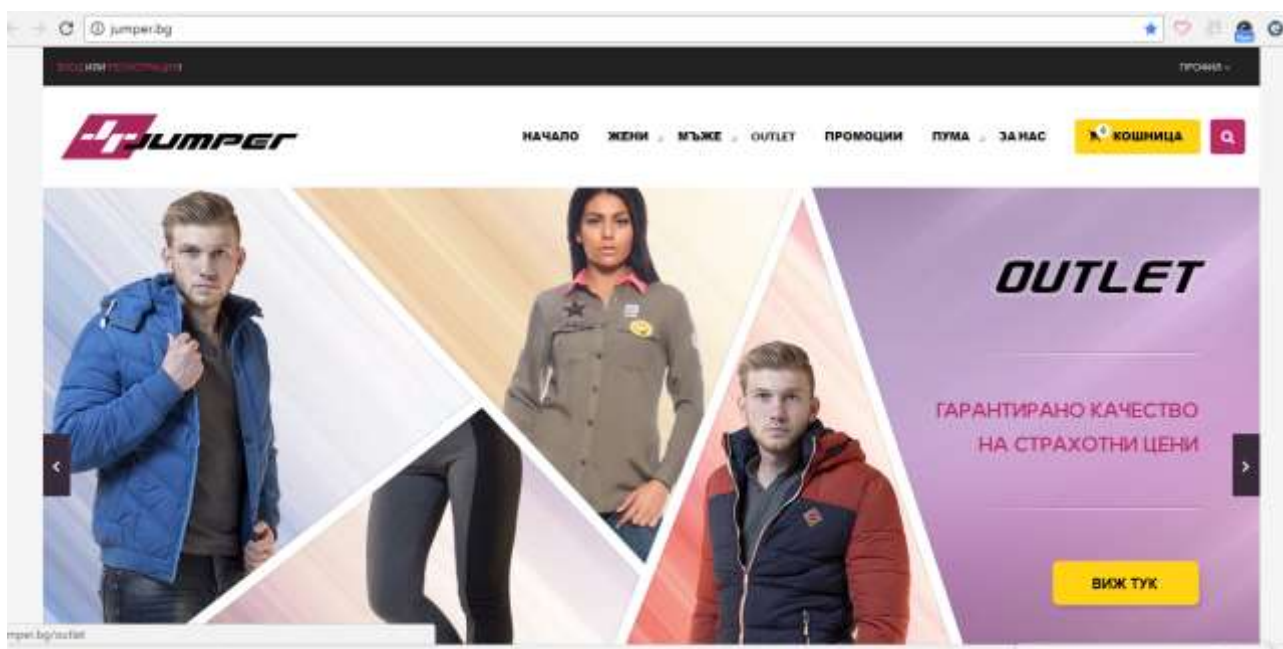
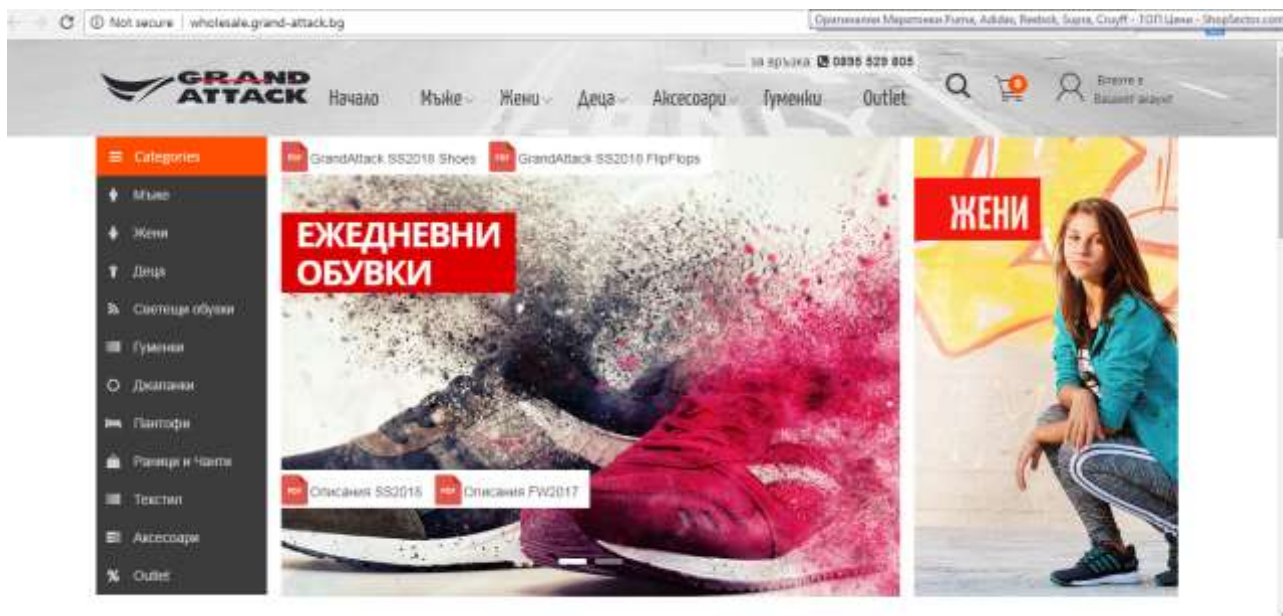
1.4.1Анализ на конкурентните сайтове на спортни магазини

Всепризнат лидер на онлайн пазара е фирмата SPORTDEPO ,вносител и дистрибутор на пазара на стотици брандове тя е едноличен лидер в пазара на спортни стоки.В топ 100 на 42 място по данни на НСИ за 2016 година в продажбите на дребно.

Всички други са в така наречената “златна среда”- SPORTZONE, SHOPSECTOR, GRAND ATTACK, JUMPER ,разбира се това са една малка част ,пазара на спортни стоки е с десетки сайтове с добра позициониране и добро предлатане на стоките ,като цени и визия и брандове.

1.4.2 Изработване на стратегия.

Целта е изгонвяне на сайт на физическия магазин EVOLUTION SPORT с цел правилно позициониране на онлайн пазара,видимост и присъствие.Желанието е да се стартира умерено като с течение на времето се доизгражда и позиционира нагоре.

РЕЗУЛТАТИ И ИЗВОДИ ПО ПЪРВА ГЛАВА

След направения анализ на данните предоставени в първа глава, можем да направим следните изводи:

✚ Създаването на уеб сайт е задължително условие за успешното функциониране на физически магазин EVOLUTION SPORT.

✚ Използването на информационните технологии е в пряка връзка с цялостната дейност извършвана в сферата на онлайн търговията.

ГЛАВА 2. ИЗПОЛЗВАНИ ПЛАТФОРМИ И ПРОГРАМНИ ЕЗИЦИ. ИЗБОР НА РЕШЕНИЕ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОЕКТА

2.1. Същност на системите за управление на съдържанието.

Световната уеб мрежа се разраства постоянно. От една страна е все по-големия интерес на потребителите към услугите-образование, пазаруване, разплащания, забава. От друга страна е рекламното и пазарно пространство управлявано от свободна конкуренция. Тези фактори изискват постоянно подобряване на съществуващите сайтове и все по-лесна и бърза разработка на нови, което води до бързо развитие на технологиите за разработка в уеб.

Ако преди всеки искаше да си има сайт, без значение какво е съдържанието му, то сега дните на сайтовете, които играеха ролята на статична брошура свърши. Корпоративните сайтове стават все по-мощни инструменти за връзка с потребителите и жизненоважна част от бизнеса. За всеки бизнес Интернет е добра и едва ли не задължителна възможност да обяви съществуването си на глобалния пазар. Тази възможност дължим на бурно развиващата се технология и леснотата на работа. Но удоволствието да се притежава динамичен сайт, в който лесно да се правят промени по съдържанието и дизайна се плаща то немалко. Именно в този момент се появява системата за управление на съдържанието –CMS(Content Management System)

Система за управление на съдържанието(CMS) (на английски: **Content Management System – CMS**) е вид приложен софтуер, който позволява публикуването и редактирането на уебсайт, както и поддръжка на главен интерфейс. Целта е да се улесни изграждането на динамичен уебсайт, с възможност за лесна и бърза промяна на съдържанието му. Тези системи значително улесняват работата в екип и предлагат много възможности за делегиране на различни административни права и роли в процеса на създаване и редактиране на съдържанието.³

Системите за управление на съдържанието се използват в разнообразни сайтове:

Корпоративни или лични блога, новинарски портали и електронни магазини. Самата технология цели да избегне или поне да минимализира писането на код, да направи администрацията на сайта достъпна и лесна за ползване след кратко обучение.

Тъй като потребителите имат различни нужди са разработени различни видове системи. Различават се главно по това какви функции предоставят, за какво са предназначени и колко лесно се работи с тях. Някои системи предлагат много функционалности но са сложни за работа, а други предлагат по-малко възможности но за сметка на това са лесни за използване и са по-предпочитани.

Терминът **"Content Management"** –“**управление на съдържанието**” покрива всичко от поставяне на последните новини в даден сайт до променящи се картинки и текстови документи⁴. Идеята е цялата информация, независимо от формата , да се съхранява и организира на едно място, наречено сървър, по осигуряващ бърза и лесна редакция начин. По отношение на дизайна на

---

³

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D0%B7%D0%B0_%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%8A%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE

⁴ Колесниченко Денис .Да направим собсвен сайт .Издателство “Асеновци”2015

интерфейсите това означава, че ще имаме един основен шаблон за конкретната информационна система, отделен от функционалната и реализация. Така ще може лесно да се сменя дизайна ѝ, без да се налага отново въвеждане и структурирането на цялото съдържание

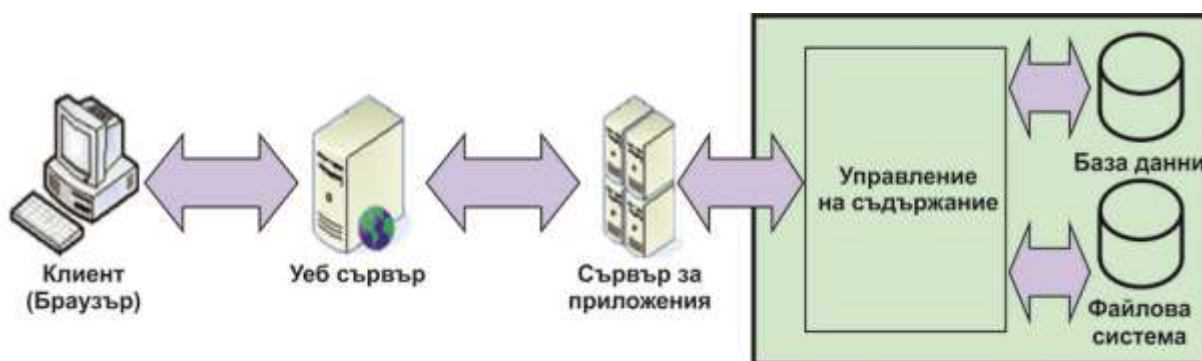
Поради тези си свойства CMS разкрива своята пълна функционалност и полезност именно в непрекъснато променяща се среда като Интернет. Основна характеристика на този вид системи е, че след като веднъж системата е изградена не е нужно да се плаща отново за промяна на съдържанието –потребителят може да го направи сам. Това води до редуциране на разходите предназначени за обновяването на сайта и увеличава неговата гъвкавост –при всяка промяна на някой компонент може да се реагира незабавно. Освен това отговорността по преработването на информацията може да се прехвърли върху съответните специалисти във фирмата и авторите на съдържанието. Те най-добре би трябвало да познават тематиката, която е заложена в системата, а не трета компания разработчици, които тепърва да изразходват време за изучаване на съответните фирмени правила и дейности. Разбира се, избирането на подходяща MS, не е толкова лесно. Затова трябва, колкото е възможно по-ясно да се дефинират очакванията и печалбата от прилагането на такава технологи

Към този момент има много голям избор от такива системи, като всяка една от тях е различна сама по себе си. Някои от тях предоставят само необходимите за обикновения потребител функции по лесен и достъпен начин, а други предоставят всевъзможни опции на данните и с тях може да се правивсичко. Голяма част от системи за управление включват основните функции публикуване, редактиране, изтриване, търсене и извличане на данни. Системата може да се използва за съхранение, контролиране, преразглеждане, семантично обогатяване и публикуване на документи.

Съществуват и платени реализации на CSM но безплатните решения с отворен код са доста добра алтернатива на комерсиалните решения поради простата причина че разпространявайки се свободно и безплатно се развиват и са по-сигурни и по надеждни от платените решения.

CMS реализира по лесен и естествен начин някои важни предимства за един информационен продукт. Позволява ясно разделяне на ролите на потребителите. Авторите на съдържанието не се нуждаят от никакви технически познания, от друга страна разработчика и дизайнера са изолирани от техническите детайли в дейността на предприятието, което системата обслужва. Друга особеност на CMS е естествена поддръжка на многоезичност. Системите за управление на съдържанието /CMS/, спомагат за разрешаването на проблеми, като автоматизират и улесняват процеса на добавяне и промяна на съдържанието в сайтовете. Тя е компютърен софтуер, който подпомага своите потребители в процеса на управление на съдържанието на динамичен уеб сайт, като улеснява организацията, контрола и публикуването на големи количества документи и най- различно друго съдържание.

2.2. Архитектура на системите за управление на съдържанието.

В основата на CMS технологията стои архитектура от типа клиент/сървър на три нива – обработка на данни от клиента (уеб браузър), уеб сървър и сървър за приложения и съхранение на данни. За разлика от традиционната архитектура от две нива, тук присъства сървър за приложения като посредник между клиента и хранилището на данни. В системата има две хранилища. В първото хранилище (обикновено релационна СУБД) се съхраняват всички данни, които са публикувани на интернет страницата. Във второто (обикновено файлова система) се съхраняват елементите – шаблони, графики и др.

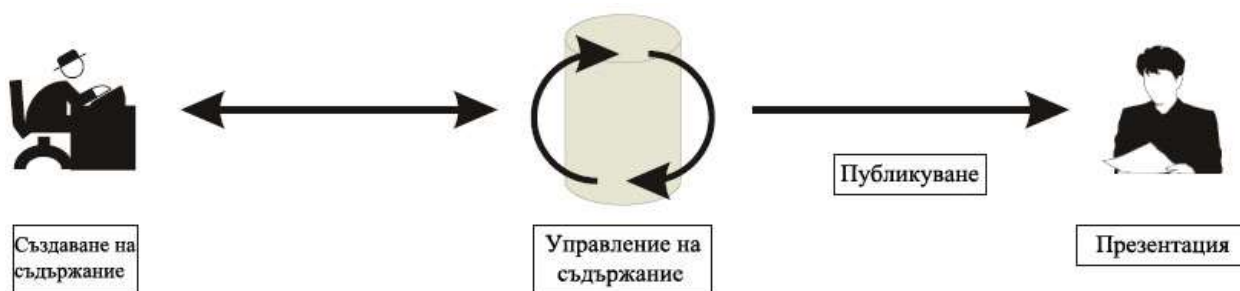
Архитектурата работи по следния начин:

- 1) Уеб браузърът изпраща HTTP заявка за определена уеб страница.
- 2) Уеб сървърът получава заявката, извлича файла и го подава на сървъра на приложения.
- 3) Сървърът за приложения започва да изпълнява програмния код във файла и се свързва с хранилищата на данни и му изпраща заявка.
- 4) Хранилищата получават заявката, обработват я и изпращат резултатите обратно на сървъра за приложения.
- 5) Сървърът за приложения довършва програмния код, което обикновено включва форматиране на резултатите в HTML. След това връща получения резултат на уеб сървъра.
- 6) Уеб сървърът изпраща на потребителя само резултата, във вид на HTML файл.

По този начин сървърът за приложения играе ролята на стандартизирана платформа за доставяне на динамично съдържание. Сървърите за приложения могат да бъдат много и връзката помежду им е чрез уеб сървър. Сървърните

приложения са написани на скриптов езици или инструменти като Coldfusion, PHP, Perl, JSP, ASP, Python които обработват данните и ги превръщат във визуално съдържание.

2.3. Функционалност на системите за управление на съдържанието.

Функционалността на системата за управление на съдържанието може да се раздели на следните основни компоненти:

- + създаване на съдържание
- + управление на съдържание
- + публикуване
- + презентация
- + бизнес изисквания

Създаване на съдържание:

На предна позиция в една система за управление на съдържанието стои лесна за използване среда за създаване на съдържание, проектирана да работи по подобие на Word. Тя осигурява нетехнически начин за създаване на нови страници или обновяване на съдържание без необходимост да се владее HTML.

CMS позволява също да се управлява структурата на сайта, в кои секции и раздели да се разполагат страниците и как да са свързани една с друга. Много системи дори предлагат опростено drag-and-drop преструктуриране на сайта, без да се нарушават хипервръзките. Днес почти всички CMS осигуряват уеб базирана среда за създаване на съдържание, което допълнително улеснява тези задачи и позволява обновяването на съдържанието да бъде извършвано дистанционно. Тази среда е ключът за успеха на всяка система за управление на съдържанието. Чрез осигуряване на опростен механизъм за поддържане на сайта създаването на съдържание може да бъде възложено на различни служители на организацията.

Ключови изисквания от тази категория са:

- **Интегрирана среда за създаване на съдържание:** CMS да осигурява мощна и удобна среда за авторите на съдържание. Тя им осигурява лесен достъп до пълния набор от възможности, осигурени от системата;
- **Разделяне на съдържанието от презентацията:** Не е възможно да се публикува съдържание в множество формати без стриктно разделяне на съдържанието от презентацията. Форматирането на съдържание трябва да е базирано на стилове и да се извършва по време на публикуване, а не при неговото създаване;
- **Поддържане на множество потребители:** CMS ще има много потребители, работещи по едно и също време. Затова тя трябва да осигурява възможности като потребителска автентикация и заключване на записите, за да се избегнат едновременни промени в съдържанието;
- **Single-sourcing (преизползване на съдържанието):** Една и съща страница или дори параграф често са използвани в различен контекст или предоставяни на различни групи от потребители. Това е предпоставка за управление на различни платформи (Интернет, интранет) от един и същ източник на съдържание;

- **Създаване на метаданни:** Използването на метаданни (автор, заглавие, дата на публикуване, ключови думи и др.) е много важно при управлението на големи хранилища от данни. То включва също индексирание на ключови думи, групиране и систематизиране на съдържанието;
- **Гъвкаво създаване на хипервръзки:** Авторите създават множество хипервръзки между страниците и те трябва да остават стабилни при реструктуриране;
- **Нетехническо създаване на съдържание:** Не трябва да се изисква от авторите да използват HTML (или други технически познания) докато създават страници;
- **Лесно използване и ефективност:** За да бъде успешна една CMS създаването и управлението на съдържанието трябва да бъдат лесни и удобни.

Управление на съдържанието:

След като една страница бъде създадена тя се съхранява в централното хранилище на системата за управление на съдържанието. То съхранява цялото съдържание на сайта, както и друга поддържаща функциите и работата на CMS информация. Това централно хранилище позволява на системата да осигурява редица полезни функции:

- Поддържане на информация за всички предишни версии на една страница, кой какво е променял и кога;
- Гарантиране на това, че всеки потребител може да променя само тази секция от сайта, за която е отговорен и за която са му дадени права от администратора;
- Интегриране със съществуващи информационни източници и IT системи.

По-важното, системата за управление на съдържанието осигурява редица от възможности за управление на работния процес по създаване на съдържанието. Това се илюстрира най-добре чрез следния пример:

Авторите на съдържание добавят своите документи в системата. Редакторите коригират, приемат или отхвърлят документи. Дизайнерите създават шаблоните и подреждат съдържанието в сайта. След това главните редактори са отговорни за публикуването на съдържанието в сайта. Системата за управление на съдържанието контролира и подпомага всяка стъпка от този работен процес, включително техническите задачи по публикуването на документите на един или повече уеб сървъра. На всяка стъпка CMS управлява статуса на страницата и уведомява хората, които са отговорни за съответния етап от работния процес. По този начин се позволява на повече автори да участват в управлението на съдържанието на сайта и се осигурява стриктен контрол върху качеството, достоверността и съгласуваността на информацията.

Ключови изисквания от тази категория са:

- ✚ **Контрол на версиите и архивиране:** Стриктният контрол на версиите е необходим за архивиране и възстановяване на съдържанието при срыв на системата;
- ✚ **Работен процес:** Децентрализираното създаване на съдържание разчита силно на мощен модел на работния процес, който да може да бъде лесно настройван и да е устойчив на организационни промени;
- ✚ **Сигурност:** Да са осигурени адекватни нива на сигурност, проследяване и контрол за да се запази целостта на съдържанието и защитата му от неоторизиран достъп;
- ✚ **Интегриране с външни системи:** CMS обикновено е една от множество системи, използвани за представяне на информация в Интернет или интранет сайт. Затова възниква необходимост от интегрирането ѝ със съществуващите бизнес системи чрез отворени или индустриални стандарти;

Създаване на отчети: CMS да осигурява широк кръг от отчети за потребителите и администраторите. В най-добрия случай системата трябва активно да следи и да дава информация за всички възникващи събития и конфликти. Желателно е също отчетите да могат да се настройват.

Публикуване:

Когато съдържанието е вече в завършен вид в хранилището, то може да бъде публикувано в Интернет или интранет сайта. Системите за управление на съдържанието притежават и използват мощни средства за публикуване, които позволяват предварително дефинирани външен вид и подредба на сайта да бъдат автоматично приложени върху новото съдържание по време на публикуването му. Те могат също да позволяват едно и също съдържание да бъде публикувано в множество сайтове. Разбира се всеки отделен сайт има свой собствен изглед, така, че CMS позволява на графичните дизайнери и уеб програмистите да дефинират и променят външния вид на сайта, който ще бъде приложен от системата. Тези възможности за публикуване гарантират, че страниците в целия сайт ще изглеждат еднотипно и позволяват висок стандарт на презентация. Те позволяват също авторите да се концентрират върху създаването на съдържанието, оставяйки външния облик на сайта изцяло на системата за управление на съдържанието. Тя изцяло автоматизира процеса на публикуване на съдържанието.

Много от системите поддържат концепцията за ‘single source publishing’. Това означава, че те могат да публикуват автоматично дадена единица съдържание освен като HTML страница и в различни други формати, като PDF, Word, WAP и XML.

Ключови изисквания от тази категория са:

- ✚ **Стилови множества:** Външния вид да се контролира чрез използването на стилови множества. Това осигурява гъвкавост и разширяемост;
- ✚ **Шаблони на страниците:** Цялостното оформление на страниците да се специфицира чрез темплейти. Добре е да е осигурен нетехнически интерфейс за тяхното управление;
- ✚ **Разширяемост:** Да има възможност интегриране на отрязъци код за осигуряване на допълнителна функционалност на публикуването. CMS трябва да поддържа процес на непрестанни подобрения в дизайна на интерфейса;
- ✚ **Поддържане на множество формати:** CMS трябва да има възможност за публикуване на съдържание в множество формати като HTML, PDF, WAP и други. Добре е да има възможност за включване на поддръжка на допълнителни формати, които ще са необходими при появяването на нови стандарти. За да се постигне високо качество на всеки формат е жизнено важно да се разделя съдържанието от презентацията по време на създаването му. Това позволява да се използват различни стилови множества за всеки изходен формат;
- ✚ **Персонализация:** Възможност за предоставяне на различна информация въз основа или на потребителските профили или на метаданните на съдържанието. Това обикновено се изисква за големи портални уеб сайтове;
- ✚ **Статистики за използваемостта:** CMS да поддържа пълни статистики за използваемостта на сайта, включително най-популярни страници, най-търсена информация, дневна посещаемост и др. Тази информация позволява да се следи успеха на сайта и да се идентифицират проблеми при използването му.

Презентация:

Системата за управление на съдържанието може също да осигурява възможности за повишаване на качеството и ефективността на сайта. Например

CMS може да изгради навигацията на сайта чрез прочитане на структурата на съдържанието направо от хранилището. Тя също улеснява поддръжката на множество браузъри и достъпността за потребители с увреждания. CMS прави сайта актуален, динамичен и интерактивен

Публикуваните страници трябва да отговарят на определени стандарти. Ключови изисквания от тази категория са:

- ✚ **Използваемост:** Това обхваща аспекти като леснота на употреба и на усвояване. Използваемостта може да бъде установена чрез провеждане на тестове с реални потребители върху прототип на системата;
- ✚ **Достъпност:** CMS да отговаря на стандартите, като Инициативата за уеб достъпност на W3C (W3C Web Accessibility Initiative);
- ✚ **Поддръжка на множество браузъри:** Страниците да изглеждат по един и същи начин във всички по-използвани браузъри (Internet Explorer, Netscape, Opera и др.);
- ✚ **Ограничена функционалност от страна на клиента:** Да се определи кои технологии от страна на клиента (Java, JavaScript, Flash и др.) да се използват. Това е по-важно за Интернет сайт, отколкото за интранет;
- ✚ **Скорост:** Размерът на страниците трябва бъде ограничен, за да се гарантира, че времето за зареждане е приемливо за потребителите с различни методи за достъп до Интернет (LAN, модем, кабелен и др.);
- ✚ **Валиден HTML:** Всички страници да отговарят на текущите HTML спецификации. Това осигурява максимална съвместимост с различните браузъри и платформи;
- ✚ **Ефективна навигация:** Да е осигурена логична, изчерпателна и лесна за използване навигация за потребителите;
- ✚ **Метаданни:** Всички страници трябва да осигуряват достатъчно метаданни за съдържанието. Това позволява ефективно индексване и търсене от страна на търсещите машини;

✚ **Приятелски URL адреси:** Това са URL адреси от вида <http://www.myserver/myfolder/mypage.html>, а не <http://www.myserver/12345/mypage.php?x=abc&y=123> и осигуряват правилното индексирание на уеб сайта от търсещите машини.

Бизнес изисквания:

Бизнес изискванията на организацията също трябва да бъдат удовлетворени. Ключови изисквания от тази категория са:

- ✚ **Обучение:** Производителят да е публикувал обучаващи материали за CMS и да може да осигури обучение за работа със системата;
- ✚ **Документация:** CMS да е съпроводена с пълна документация за потребители, администратори и разработчици;
- ✚ **Гаранция:** Да е осигурен гаранционен период за системата след нейната доставка;
- ✚ **Поддръжка:** Производителят да осигурява техническа поддръжка и обновяване на системата;
- ✚ **Необходими ресурси:** Хардуера, софтуера и операционната система, необходими за работа на CMS и интегрира ли се тя с вече съществуващите в организацията;
- ✚ **Необходими умения:** Какви знания и умения са необходими на служителите в организацията, които ще поддържат и настройват системата;
- ✚ **Разходи:** Какви фиксирани разходи за системата и разходи за всеки потребител са необходими. Второто е много важно за големи организации с множество служители;

- ✚ **Съществуващи сайтове:** Производителят да е осигурил списък на сайтове, където системата е била успешно имплементирана. Те могат да се сравнят с характеристиките и изискванията на организацията, където CMS ще се внедрява.

2.4. Предимства и недостатъци на системите за управление на съдържанието.

CMS позволява да се опрости разработката на сложни уеб ресурси, осигурява набор от готови блокове, улеснява управлението сайта, намалява усилията, които се изискват за промяна на съдържанието. Съвременните системи за управление, предлагат набор от допълнителни услуги, като например събирането на статистически данни, разграничаване между правата на отделните потребители, разрешават прехвърлянето на съдържанието на други платформи.

Предимства:

- ✚ –лесно и бързо създаване на сайта;
- ✚ намаляване на времето и разходите за разработка;
- ✚ бързо и ефективно управление на информацията, не изисква професионално техническо обучение, за да се използва;
- ✚ голям брой функции, намаляване на времето и разходите за развитие на различни функции и предоставянето на допълнителни услуги – услуги за търсене, форуми, анкети и др., които изискват взаимодействие с потребителя;

- ✚ подобряване на качеството на разработката и промените по сайта. При разработката се използват напълно или частично готови модули, които вече са били многократно тествани;
- ✚ ниска цена, като някои от системите за управление на съдържанието дори са безплатни, като Drupal, Joomla и WordPress, а други могат да бъдат достъпни чрез абонамент. Въпреки че абонаментите могат да бъдат скъпи, не се налага да се наемат разработчици на пълно работно време, което може да намали крайната цена.
- ✚ намаляване на разходите за по-нататъшни промени чрез разделяне на съдържание и неговото представяне, което прави много по-лесна промяната на външния вид на сайта, отколкото в статичен сайт;
- ✚ намаляване на разходите за поддръжка, ако въобще има такива, тъй като собственикът на сайта може да направи желаните от него промени, без уебмастъра или разработчиците;
- ✚ лесни за инсталиране и качествена документация;
- ✚ може да бъде успешно интегрирана във вътрешната корпоративна информационна система и да служи за организация на документите;
- ✚ икономически целесъобразно е при организиране на вътрешни корпоративни системи и информационни портали.
- ✚ лесно персонализиране. Създава се универсално оформление, което прави страниците да имат обща тема и дизайн, без много програмиране. С много от инструментите на CMS може да се използва влачене и пускане (drag and drop) за проектиране на дизайна.
- ✚ –лесни за използване – CMS са проектирани за нетехнически лица. Простотата в дизайна на администраторския интерфейс позволява на

мениджърите на съдържанието на уеб сайта и на други потребители да актуализират съдържанието без много опит в програмирането.

- ✚ – управление на работния процес. CMS осигуряват възможност за контрол как съдържанието да се публикува, кога да се публикува, и кой го публикува.

- ✚ вградени механизми за оптимизиране за търсачки (SEO).

Голямо предимство на системите за управление на съдържанието е, че те могат да бъдат с вградена оптимизация за търсачки. Системите за управление на съдържанието позволяват публикуването на информация много лесно, което означава, че могат да се поставят повече страници в индекса за търсене и има по-големи шансове за свободен органичен трафик от търсачките

Това не означава, че всяка система за управление на съдържанието ще бъде с вградена поддръжка за оптимизация за търсачки. Много патентовани и с отворен код CMS изискват допълнителна работа за да се превърнат в SEO friendly. Но някои CMS с отворен код, като Drupal и WordPress притежават доста вградени функции за SEO.

Недостатъци:

- ✚ разходи за осъществяване – за големите мащабни проекти може да се наложи обучение, планиране и сертификати;

- ✚ разходи за поддръжка – CMS може да изискват лиценз за актуализации, надграждания и поддръжка на хардуер;

- ✚ латентност – големите CMS могат да изпитат латентност, ако хардуерна инфраструктура не е актуална, ако базите данни не се използват правилно или ако уеб кеш файловете трябва да се презареждат всеки път когато данни се обновят;

- ✚ –URL адресите на много CMS се генерират динамично с вътрешни параметри, те често не са достатъчно стабилни и търсачките не могат да разчитат на тях.

2.5.Преглед и анализ на готовите решения.

2.5.1. WordPress-WooCommerce

WordPress е безплатен софтуер с отворен код (Open source), който се използва за блогове и като система за управление на съдържанието (content management system, CMS). Написан е на PHP, а за база данни се използва MySQL. Софтуерът има различни сфери на приложение — от лични блогове до сложни новинарски ресурси и дори интернет-магазини. Вградената система от „теми“ и „плъгини“, и доста сполучливата архитектура, позволяват конструирането на най-различни проекти. В момента WordPress е една от най-популярните системи за управление на съдържанието. WordPress предлага изключително лесен административен панел, който е полезен за обикновените потребители, същевременно отворения код предлага голяма свобода на специалистите. Цялата

система предлага огромен набор от безплатни теми и плъгини. Платформата е пусната в разпространение на 27 май 2003 г. от Мат Мюленвег и Майк Литъл

Какви са особеностите на WordPress:

- ✚ Интуитивен интерфейс –бързо и лесно управление на страницата ,блог или онлайн проект.
- ✚ Напълно безплатна платформа за всички интернет потребители и организации,като така се намаляват разходите за управление е подържане на бизнес страницата
- ✚ Над 40000 безплатни плъгини и каталог от над 2000 теми от които може да се избира и персонализира уеб сайта
- ✚ Има много платени теми ,които разполагат с различни ,полезни и вградени функционалности и са подходящи за различни сфери на бизнеса или различни типове блогове и сайтове - новинарски,фотографски,пътеводителски и други
- ✚ Множество плъгини за защита от хакерски атаки
- ✚ Голяма и силна WordPress общност,която спомага за бързото решавне на всеки заплетен казус.Съществуват и хиляди статии,ръководства и материали
- ✚ WordPress е платформа на неограничените възможности.Тя дава един лесен начин за това в процеса на работа да се самообучите в нейното използване и предлага почти неограничени възможности за персонализация и добавяне на функционалности.

WooCommerce е безплатно разширение за електронна търговия.С безпроблемната си интеграция с WordPress,WooCommerce е най-използваното решение за електронна търговия,което представя пълен контрол както на собствениците на електронни магазини ,така и на разработчиците.

С безкрайната си гъвкавост и достъпа до стотици безплатни и платени WordPress разширения, WooCommerce задвижва 30% от всички електронни магазини – повече от всяка друга платформа.

С **WooCommerce** може да се продава физически и дигитални стоки с всякакви размери и форми. Може да се предлагат продуктови вариации, множество различни конфигурации и мигновени файлове за изтегляния, и дори да се продават affiliate стоки от сайтове за онлайн търговия. WooCommerce предлага безплатна доставка, доставка с фиксирана ставка или изчисление в реално време. Може да се ограничат доставките за определени държави. Доставките съдържат множество настройки. WooCommerce дори поддържа директни доставки от производителя.

WooCommerce всички основни видове кредитни карти, PayPal, BACS (банкови трансфери) и наложен платеж. Има и допълнителни възможности, повече от 140 регионални метода за разплащане предлагат интеграция с WooCommerce, включително популярни методи като Stripe, Authorize.net, и Amazon Payments.

WooCommerce дава пълен контрол върху електрония магазин – от такси и управление на складови наличност до потребителски акаунти. Могат да се добавят или премахват разширения, да се променя дизайна или да се задават настройки.

WooCommerce е максимално улеснен за разработчици. Лесен за разширяване и адаптиране, и с отворен код – WooCommerce е създаден с мисъл за разработчиците. С неговата мощна и гъвкава платформа можете да се създават всякакви електронни магазини – от малки до огромни.

Разработен с REST API, WooCommerce може да се интегрира с всяка външна услуга. Данните на магазина могат да бъдат достъпни навсякъде, по всяко време, със 100% сигурност. WooCommerce позволява на разработчиците лесно да създават и променят магазин, който надминава техните очаквания.

Без значение от размера на магазина, който искаме да създадем, WooCommerce предлага постоянно растяща колекция от повече от 300 разширения, като може да се добавят всякаква функционалности. Можете дори да се създаде собствено решение.

WooCommerce постоянно се преглежда от отдаден екип от разработчици, работещи неуморно да откриват и оправят всякакви неизправности.

2.5.2 Magento

Magento е най-бързо развиващата се, специализирана Open Source платформа за електронна търговия в света. Тя е изключително персонализирана, лесна за поддръжане и позволява безпроблемно онлайн пазаруване. Нейна основна функция е да създаде продуктов каталог и да осъществи управлението му.

Magento е платформа, която предлага възможност за промяна на дизайна, съдържанието и функционалността на електронния магазин. Със своята гъвкавост, тя позволява реализация на на почти всеки проект. Факт е обаче, че към него са фокусирани предимно клиенти с опит в онлайн бизнеса. Magento предлага богато разнообразие от маркетингови инструменти. Платформата позволява опция за създаване на потребителски акаунт, следене търговската история, осъществяване на контакт посредством потребителски

форуми, дава възможност за избор на различни валута и езици за да отговори на специфичните нужди на своите клиенти.

Предимства на Magento

Някои от основните предимства на Magento са:

- ✚ стабилност на системата – възможно е да се създаде онлайн магазин със стотици хиляди продукти, а работата на сайта да бъде нормална и безпроблемна;
- ✚ възможност за допълнителни разработки – софтуерът позволява да се правят разнообразни доработки, свързани с клиентските предпочитания и нужди. Често се налага свързване с външни системи, ERP софтуер и други. Magento позволява това да стане възможно и безпроблемни;
- ✚ стандартизация – за разлика от custom магазините, където единствено разработчика разбира в детайли системата, а за външни лица отнема изключително много време да се запознаят с кода, при Magento лесно може да се открият фирми и лица, които може да се заемат с последваща поддръжка и доработка на сайта;
- ✚ скалируемост – от съвсем малък онлайн магазин до такъв със стотици хиляди продукти, това е напълно възможно. Софтуерът може да се използва и от малки търговци, които имат амбицията да станат големи;
- ✚ онлайн общество – има голяма вероятност вашият проблем вече да е бил срещан и решен. Онлайн community-то е доста обширно, а информация се намира съвсем лесно и само с едно търсене в Google;
- ✚ възможност за управление на повече от един онлайн магазин през една администрация – това е допълнително улеснение при фирми с повече от един online магазина;
- ✚ SEO подобрения – Magento предлага редица подобрения за оптимизация за търсещите машини. Те са налични, дори и без допълнителни модули, а

съществуват и безплатни такива, които правят Magento една от най-добре оптимизираните за търсачки платформи за онлайн търговия.

- ✚ коректно работеща търсачка – Magento е една от малкото платформи с напълно функционална търсачка. Съществува възможност за задаване на синоними за търсене, както и дефиниране на резултати, при конкретно търсене;

Недостатъци на Magento.

- ✚ Една от слабостите на Magento е ,че се нуждае от много добър хостинг.Скоростта на зареждане на системата е бавна ,което води до ръст в степента на отпадане на посетителите на уеб сайта,а това се отразява негативно върху резултатите в Google.

Платформата изисква тежки сървърни ресурси,което озночова по-високи оперативни разходи,а оттам и нерентабилност на създаването на малък онлайн магазин.

- ✚ За по- детайлно персонализиране се изискват добри познания в областта на програмирането.
- ✚ Платените модули ,които предлага Magento са няколко пъти по-скъпи в сравнение с тези които предлагат други системи за готови решения,предназначени за онлайн търговия.
- ✚ Изисква се повече време за адаптация към системата.

2.5.3.OpenCart

OpenCart е система за създаване на електронен магазин, създадена от Даниел Кер. OpenCart е базирана на **PHP** и използва MySQL за база данни. По подразбиране системата работи на Apache, но също така е възможно да функционира и под nginx. Лицензирана е под GNU GPL лиценз.

OpenCart се отличава с разнообразен подбор от функции, които включват неограничен брой категории, неограничен брой продукти, неограничен брой производители, доставчици, автори, всички валути, езици, продуктови рейтинги, мултистор, продуктови коментари, рейтинги, множество интеграции на популярни банкови услуги, спедиторски компании и методи за плащане. OpenCart също предлага богат асортимент от над 9000 готови за ползване безплатни и платени приложения.⁵

2.5.4.Drupal

Drupal е друга open source платформа за създаване на уеб сайтове, която се разпространява безплатно. Тя е написана на PHP и се разпространява, чрез

---

⁵ <https://bg.wikipedia.org/wiki/OpenCart>

лиценза на GNU General Public License. През 2000г. Белгиецът Дрис Бейтарг започва разработката, като ръководител на проекта на тази нова CMS система.

Обхватността на направените сайтове обхваща както лични сайтове и блогове,

така и корпоративни, политически и държавни институции и обекти. Предимството на **Drupal** е, че могат да бъдат създадени сайтове от всякакво естество, без ограничения с помощта на безплатни модули.

Към предимствата на **Drupal** можем да определим:

- ✚ Подходящ е за големи сайтове и разнообразни проекти
- ✚ •Стабилна и гъвкава система
- ✚ Може да поддържа огромен брой страници и множество потребители едновременно
- ✚ Възможност за много нива и видове категории, за разнообразни типове съдържание

Недостатъците на **Drupal** системата включват:

- ✚ Спазване на много правила за правилната подредба на кода
- ✚ Необходими са знания и опит в областта на програмирането
- ✚ Нужни са технически умения за работа с програмата
- ✚ Липсата на теми, и липсата на безплатни модули за разширение

2.5.5.Joomla

Joomla е една от най-използваните системи за управление на съдържанието през последните няколко години и е безплатната opensource програма Joomla. Създаването ѝ е в следствие на разделянето на екипа, работещ по проекта на друга CMS система **Mambo** на две групи. Групата съставляваща се от водещите програмисти се отделя от корпорацията подкрепяща проекта **Mambo-MiroInternational** и започват създаването на новия проект **Joomla**.

Двете системи имат сходна функционалност, въпреки това **Joomla**, се налага, като една надеждна, сигурна и лесна за използване програма. Името на програмата произлиза от думата Jumla /на суахили/и означава „всички заедно“или „като едно цяло“. Разработчиците на програмата, създават уеб сайт, с името“OpenSourceMatters”, за да разпространяват нужната за потребители, разработчици и уеб дизайнери информация. След избиране на име и на лого на програмата през 2005г стартира използването на програмата. Последната версия на програмата е Joomla е 3.8.5

Както споменахме **Joomla** е безплатна система за управление на съдържанието /CMS–Content Management System/. Тя работи с отворен код, което позволява използването и допълването на информация по него. Джумла е написана на РНРи е предназначена за създаване, управление и публикуване на уеб съдържание. През последните години Joomla се наложи, като една от най-използваните opensource програми. Чрез нея се улеснява създаването, организацията, контрола и публикуването, дори и на голям обем от данни, включително изображения и мултимедийни ресурси.

Joomla е софтуер за изграждане на уеб сайтове, който позволява на лица неспециалисти, без опит или с малък опит да създават, променят и допълват данни в съществуващи уеб сайтове. Чрез системата за управление на

съдържанието, освен администраторите, упълномощени потребители също могат да променят и да управляват част от сайта и негови компоненти. Предимствата, които можем да извлечем от използването на Joomla са:

- ✚ Създаване на динамичен уеб сайт
- ✚ Намаляване на разходите по създаване и администриране на уеб сайт
- ✚ Бързо добавяне, промяна и редактиране и изтриване на нови страници
- ✚ Възможност от допълнителна поддръжка на сайта от упълномощени потребители
- ✚ Възможност за използване на различни шаблони
- ✚ Възможност за използване на допълнителни разширения

Подобно на много други програми, за инсталирането и използването на Joomla ни е необходим уеб сървър. С цел намаляване на разходите, обикновено се използва друг opensource продукт, който е безплатен и достъпен. XAMPP е със свободен инсталационен безплатен пакет. Съдържа в себе си необходимите за Joomla-Apache уеб сървър, PHP, phpMyAdmin и MySQL база данни.

2.6. Начин на работа на CMS – сравнителен анализ

Сравнителният анализ, който ще бъде направен в настоящия раздел се базира на следните 10 основни характеристики:

Инсталиране;

- ✚ Създаване на сайт;
- ✚ Администрация на съдържанието;
- ✚ Администрация на сайта;
- ✚ Оптимизация на търсачки;
- ✚ Структура;
- ✚ Потребителски роли;
- ✚ Web 2.0 функционалност;
- ✚ Разширяване и интегриране на функционалности

2.6.1 Инсталиране на CMS.

Повечето CMS имат вграден инсталатор, с който лесно може да бъде инсталирана. Системи като WordPress, Joomla и Drupal могат да се инсталират лесно на споделени хостинги, въпреки че при Drupal е малко по-сложно, отколкото при другите две. Някои хостинги осигуряват централен контролен панел, който прави лесно инсталирането на тези три системи с еднокликуване. Това е важно, но не е от решаващо значение

2.6.2. Създаване на сайт.

След като бъде инсталирана CMS системата, трябва да се изгради самият сайт. Това обикновено става от самата администрация на сайта, като от там са достъпни всички настройки. При повечето системи това е така. Също така системата трябва да поддържа теми, които лесно да се интегрират към сайта. Може да се създаде собствена тема, но съществуват и много готови теми на разположение за горепосочените системи. Някои от тези инструменти позволяват лесно настройване на ключови компоненти на темата, като цвят на фона или лого, без технически умения. WordPress превъзхожда останалите в тази област, и дори човек без голям технически опит може да разработи действащ елементарен сайт, без да отделя много време. Joomla е по-малко интуитивна от WordPress, но новите версии са подобрени в това отношение.

2.6.3.Администрация на съдържанието.

Когато става въпрос за актуализиране на текста и изображенията в CMS, простотата е от първостепенно значение: бързо намиране и редактиране на страници; добавяне на нова страница; лесно добавяне на изображение, връзка до

даден документ или видео; възможност за поставяне на текст от Microsoft Word; възможност да се отмени промяна, която е случайно публикувана. Нито една от гореизброените системи не е трудна за използване но въпреки това е необходимо поне кратко обучение за работа. WordPress има предимство в тази област. Тя притежава изчистен интерфейс, лесни инструменти за добавяне и манипулиране на изображения, както и поддръжка за поправяне на издателски грешки, което я прави лесна за овладяване и използване. Joomla е най-изчистена, с акцент върху икони и използваемост. Все пак, притежава по-малко функционални възможности за редакция в базовата система от WordPress. Drupal осигурява елементарна редакция на страниците след като се инсталира модул който позволява реданкиране без познания по HTML.

2.6.4. Администрация на сайта.

За жалост няма система от типа “настройваш и забравяш”. Администратора трябва да управлява потребителските акаунти, които могат да актуализират и да създават ново съдържание, да инсталира нови актуализации, които добавят функции, да се занимава със сигурността и оправяне на бъгове. WordPress прави лесно управлението на сайта, поддържа ъпгрейд с “един клик” и инструменти за управление на потребителите, изображения и лента за навигация. Joomla, Drupal и други също предоставят сравнително лесни за използване инструменти за управление на потребителите, актуализиране на съдържанието на страничната лента или за архивиране на съдържанието на сайта, но изискват от администраторите на сайта да имат малко повече технически умения, за да инсталират нови подобрения.

2.6.5. Оптимизация за търсачки.

Оптимизацията за търсачки е важен фактор. Функции, които повишават вероятността веб сайта да се появява на видно място за желаните търсени

ключови думи в сайтове като Google или Yahoo трябва да присъстват в една система. В тази област Wordpress предлага много добренаправени плъгини, които дават възможност за оптимизация на страниците, както и на целият сайт. Другите системи също предлагат такива добавки и модули, но са може би малко по не ясни за използване. Това е важен фактор на който трябва да се обърне внимание.

2.6.6. Структура

Системите за управление на съдържанието, трябва да могат да организират цялото съдържание. Ако е необходимо то да се побере в проста йерархична структура, няма да може да се създаде толкова динамичен уеб сайт, какъвто е възможен с CMS. Добрите системи позволяват създаването на потребителски типове съдържание и структура на сайта, а след това и да се определи, какво съдържание да отиде на страницата и на сайта. Joomla предлага известна гъвкавост, но не е толкова силна при определяне на това, което се показва на вашия сайт, или в създаването на потребителски типове съдържание. Основната Joomla система поддържа три нива на йерархия: раздели, категории и статии. WordPress е по-слабата като предлага две нива – категории и публикации

2.6.7. Потребителски роли.

В зависимост от това колко хора ще работят със съдържанието на сайта, той може да се нуждае от специфична функционалност за управление на потребителски от един човек към друг. Но ако сайта няма да се администрира от много хора тази функция не е от голяма значимост. Drupal, Joomla и Wordpress имат система за потребителски роли и разрешения. Мениджърите на сайта могат

да дефинират потребителски роли и да бъдат много специфични за това кои роли какви права имат.

2.6.8. Web 2.0 функционалност – така нареченото второ поколение веб-базирани услуги(социални мрежи).

Системите за управление на съдържанието предлагат много възможности за организация на взаимодействието със своите потребители. Посетителите могат да коментират публикации, да ги “харесват” във Фейсбук, или дори да публикуват собствените си блогове. CMS могат да помогнат на посетителите да се абонират за съдържанието на сайт чрез RSS емисии. WordPress е блог платформа, и затова е много силен за блогване и има функции за коментари, както и добавки, за създаване на сайтове –социални мрежи. Joomla предлага по-малко функции на общуване в ядрото си, но редица допълнителни модули осигуряват известна поддръжка

2.6.9. Разширяване и интегриране.

Ако нуждите на сайта са особено необичайни, може да се наложи създаването на собствени добавки. Повечето системи позволяват на разработчиците гъвкаво да програмират потребителски добавки. WordPress, Joomla и Drupal добавки се пишат на широко използвания език PHP. В нашият случай това е от особено голямо значение, тъй като сайта има каталози за книги и е специфичен тип веб сайт като функционалностите трябва да са различни.

2.6.10. Сигурност.

Сигурността е един много важен фактор. Всеки софтуер по своя характер има уязвими страни, така че, когато се избира CMS, това не е просто въпрос на сигурна срещу незащитена система. Идеалната CMS е тази с

идентифицирани най-малко и най-бързо поправяни уязвимости. Системите не трябва да позволяват атаки от типа SQL инжекция. Joomla и Drupal имат повече докладвани уязвимости, но незабавно се издават актуализации, за да бъдат поправени. WordPress има най-много докладвани уязвимости, които се отстраняват с всяка нова версия.

2.7. Професионални решения за управление на системите

2.7.1 Програмни езици

 PHP

 JAVA

 ASP.NET

 PYTHON

 PERL

2.7.1.1 PHP

PHP е един от най- популярните езици за програмиране в Интернет и популярността му постоянно расте. След версия 5 е акцентирано върху обектно ориентирания модел. Използва се главно в уеб средите за реализиране на уеб услуги. Почти всички системи за готови решения са писани на него. Има и фреймуорци ,като Lavarel ,Symfony. Разпространява се под отворен лиценз (PHP License), който по своята същност е BSD лиценз и който позволява безплатно разпространяване на програмния код и на интерпретатора на езика , както и създаването на производни интерпретатори под други лицензи с уговорката , че тези интерпретатори не могат да включват PHP в името си. Фактът че се разпространява свободно , го прави удачен избор за изграждане на уеб сървар базиран изцяло на свободни продукти – GNU/Linux, Apache, MySQL/PostgreSQL и др. Когато се направи заявка от потребител да зареди дадена страница, PHP се интерпретира от уеб-сървара. Резултатът се връща на уеб-браузъра и потребителят вижда само изпълнението на кода. PHP код не може да се види без достъп до самият файл в който той е записан. Самият език е преносим на много изчислителни архитектури и операционни системи като GNU/Linux, UNIX, Mac OS X, Windows. Съществуват множество разширения за PHP, които добавят различни функционалности и позволяват много по-бързо и ефективно разработване

2.7.1.2 Java

Java е обектно-ориентиран език за програмиране. Той е по-специфичен от останали езици тъй като кодът, написан на Java не се компилира до машинен код за определен процесор, а до специфичен за езика код, наречен байт код. Поради тази причина за изпълнението на програма, написана на Java е необходима виртуална машина. Подобна реализация има своите предимства и недостатъци.

Сред главните предимства са:

- ✚ лесна поносимост между различните платформи - веднъж написана и компилирана, една Java-програма може да бъде стартирана на компютри независимо от архитектурата или от операционната им система. За целта е необходимо да се инсталира виртуална машина за съответната платформа
- ✚ допълнителните действия, извършвани от виртуалната машина е освобождаване на паметта от обекти които не се използват, проверка за размерността на масивите и други
- ✚ възможност за контрол на правата на потребителя на ниво виртуална машина
- ✚ висока степен на сигурност поради факта, че програмистите не работят директно с паметта и др.

Недостатъци:

- ✚ за да работи е необходимо да се инсталира Java машина
- ✚ виртуалната машина изисква допълнителни системни ресурси
- ✚ благодарение на сигурността си Java се използва главно във финансовия сектор

2.2.7.3.ASP.NET

ASP.NET.-уеб рамка /Framework/, разработена от Майкрософт. За първи път е публикуван през януари 2002 година с версия 1.0 на .NET Framework.ASP.NET цели производителност спрямо останалите скрипт-базирани технологии като компилира сървърно кода в един или повече DLL файлове на уеб сървъра. Тази компилация става автоматично когато страницата бива заредена за пръв път. Тази характеристика осигурява лекота на разработване предлагана от скриптовите езици с производителността на бинарните операции.

Трябва да се има предвид, че самата компилация може да причини забележимо забавяне при потребителя когато редактираната страница бива изискана за пръв път от уеб сървъра, но това забавяне не би се появило отново преди следваща промяна. Програмистите могат също да изберат да компилират предварително своите файлове, преди поставянето им на сървъра, използвайки MS Visual Studio, елиминирайки нуждата от първоначалното компилиране в уеб средата. Това елиминира и нуждата от качване на Изходен код на уеб сървъра. Той поддържа и предварително

2.7.1.4.Python

Python - интерпретируем, интерактивен, обектно-ориентиран език за програмиране, създаден от Гуидо ван Росум в началото на 90-те години. Предлага добра структура и поддръжка за разработка на големи приложения. Той притежава вградени сложни типове данни като гъвкави масиви и речници, за които биха били необходими дни, за да се напишат ефикасно на C. Python позволява разделянето на една програма на модули, които могат да се използват отново в други програми. Също така притежава голям набор от стандартни модули, които да се използват като основа на програмите. Съществуват и вградени модули, които обезпечават такива неща като файлове вход/изход, различни системни функции, сокети, програмни интерфейси към GUI-библиотеки и други. Тъй като Python е език, който се интерпретира, се спестява значително време за разработка, тъй като не са необходими компилиране и свързване за тестване на дадено приложение.

2.7.1.5.Pperl

Perl е интерпретативен език за програмиране, създаден от Лари Уол през 1987 г. Взаимствани са концепции от доста езици -C, awk, sed, Lisp и др. Най-силните му черти са регулярните, вградените сложни структури от данни и един от най-големите в света набори от свободно достъпни модули CPAN. На Perl

може да се пише процедурно, обектно-ориентирано и функционално. Perl е слабо типизиран език. Интерпретаторът на Perl е написан на С и е преносим на огромен брой платформи и операционни системи.

2.7.2 Скриптове

 HTML

 CSS

 AJAX

 JAVASCRIPT

2.7.2.1 HTML

HTML е съкращение от Hyper Text Markup Language(език за маркиране на хипертекст).Той е стандарт в Интернет ,като правилата се определят от

Международната организация по стандартизация W3C.Описанието на документа става чрез специални елементи наречени HTML тагове.Елементите са основната градивна единица на уеб страниците, тъй като чрез тях се оформят отделните части от текста на една уеб страница ,като заглавия,цитати,раздели,хипертекстови препратки и т.н.В повечето случаи HTML кодът е написан в текстови файлове и се хоства на сървъри свързани с Интернет .Тези файлове съдържат текстово съдържание с маркери – инструкции за брауъра относно това как да се показва текста .Предназначението на уеб брауърите е да могат да прочетат HTML документите и да ги превърнат в уеб страници.Брауърите не показват HTML тагове ,а ги използват ,за да интерпретират съдържанието.⁶

Създаването на HTML-базирана уеб страница може да се извърши с помощта на обикновен текстов редактор. Този начин изисква познаване на HTML тагове, така че те да бъдат интегрирани в текста, който ще се показва на страницата. Също така, често срещани са по-приятелски настроените инструменти, които не изискват от потребителя да притежава познания по HTML, което му позволява да създаде страница по метода WYSIWYG. Основен инструмент за тази цел е текстообработваща програма Word, която позволява да запазите документ като HTML и да го редактирате. Специализирани инструменти за създаване на HTML странициса Microsoft, FrontPage, MacromediaDreamweaver, Notepad, Notepad++, Sublime Text и други.

2.7.2.2.CSS

---

⁶ Колесниченко Денис.Да направим собсвен сайт .2015

CSS (Cascading Style Sheets) е език за описание на стилове (език за стилови листове, style sheet language) – използва се основно за описване на представянето на документ, написан на език за маркиране. Най-често се използва заедно с HTML, но може да се приложи върху произволен XML документ. Официално спецификацията на CSS се поддържа от W3C.

CSS е създаден с цел да бъдат разделени съдържанието и структурата на уеб страниците отделно от тяхното визуално представяне. Преди стандартите за CSS, установени от W3C през 1995 г., съдържанието на сайтовете и стила на техния дизайн са писани в една и съща HTML страницата. В резултат на това HTML кода се превръща в сложен и нечетлив, а всяка промяна в проекта на даден сайт изисквала корекцията да бъде нанасяна в целия сайт страница по страница. Използвайки CSS, настройките за форматиране могат да бъдат поставени в един единствен файл, и тогава промяната ще бъде отразена едновременно на всички страници, които използват този CSS файл.

CSS позволява да се определя как да изглеждат елементите на една HTML страница – шрифтове, размери, цветове, фонове, и др. CSS кодът се състои от последователност от стилови правила, всяко от които представлява селектор, последван от свойства и стойности.

2.7.2.3.AJAX

Ajax (съкращение на *Asynchronous JavaScript and XML*) е похват в уеб разработките за създаване на интерактивни уеб приложения. Предимството на *Ajax* е, че посредством използването му уеб страниците се зареждат по-бързо. Посредством асинхронен обмен на малки порции данни „зад кадър“ могат да се променят само частично информации на уеб страницата. По този начин се намалява количеството информация, която се трансферира между сървъра и клиента. Асинхронността позволява да не бъде необходимо да се презарежда цялата страница отново. По този начин се повишава интерактивността, скоростта и функционалността на страниците.

2.7.2.4. JavaScript

JavaScript е разработен първоначално от Брендан Ейч от Netscape за техния браузър. Представява интерпретиран скриптов език за програмиране –слабо

типизиран, поддържа обектно-ориентирани и функционални програмни стилове. Обикновено се вгражда в изходния HTML код на интернет страница с цел да се добави функционалност, да се ползва за писане на сървърни скриптове, както и за редица други приложения. JavaScript не трябва да се бърка с Java. Скриптовите езици като JavaScript са по-лесни за кодиране в сравнение с по-структурираните езици като Java и C++

JavaScript е много популярен скриптов език. Скриптовите езици са програмни езици, които се използват за управление на софтуерни приложения. С JavaScript може да се управлява външният вид на уеб страницата по време на зареждане. Той се използва за да придаде динамичност на статичните уеб страници, като им позволява да взаимодействат с потребителите реагирайки на събитията, които те предизвикват в страницата. Може да се използва за аритметични изчисления, обработка на дати и време и работи с масиви, низове и обекти. JavaScript може да чете и пише HTML елементи, динамично да вмъква текст в HTML страниците, да реагира на събития, валидира данни, разпознава брауъра на посетителите, обработва cookies и други. Работи с всички по-известни брауъри, като Internet Explorer, Firefox, Opera, Safari и Chrome.

2.7.3 База данни

2.7.3.1. MySQL

MySQL е многопоточна, многопотребителска, SQL система за управление на бази данни (СУБД) с повече от шест милиона инсталации.

MySQL AB разпространява MySQL като свободен софтуер под GNU General Public License (GPL), но също така под традиционните за комерсиален софтуер лицензи за случаи, когато използването е несъвместимо с GPL. Подобно разпространение е известно като двойно лицензиране. MySQL се разработва, разпространява и поддържа от Шведската компания MySQL AB, която държи авторските права за голяма част от програмния код. Подобен е моделът на JBoss, а също и начинът, по който Free Software Foundation работи с авторските права по нейните проекти в отличие от Apache проекта, където софтуерът е обществено разработван, а авторските права за програмния код принадлежат на индивидуалните автори.

Компанията разработва и поддържа системата, продава поддръжка и сервизни договори, както и комерсиални лицензи за MySQL, и наема хора от целия свят, които работят съвместно с помощта на интернет. MySQL AB е основана от Давид Аксмарк, Алан Ларсон, и Михаел „Монти“ Видениус през 2001. MySQL продава също и друга DBMS, MaxDB, която е с напълно различен код.

Достъпни са програмни интерфейси, позволяващи програми, написани на различни програмни езици да имат достъп до MySQL бази данни. Такива

са: C, C++, C#, Delphi(чрез dbExpress), Eiffel, Smalltalk, Java (с директна поддръжка), Lisp, Perl, PHP, Python, Ruby, REALbasic (Mac), FreeBasic, и Tcl, като всеки от тях има специфичен програмен интерфейс. Интерфейс тип ODBC наречен MyODBC позволява на други програмни езици, които поддържат ODBC интерфейс да комуникират с MySQL база данни, например: ASP или Coldfusion. MySQL е написан основно на ANSI C.⁷

2.7.3.2. ORACLE

Oracle е обектно ориентирана система за управление на база данни разработена от Oracle през 1977г.Предоставя висока производителност и мащабируемост под Windows,Linux и Unix сървъри.Осигурява добри резултати чрез автоматизиране на административните задачи и предоставяне на водещи за областта функции за сигурност и нормативно съответствие .Благодарение на функциите на Real Application Clusters се постига висока достъпност на данните.

2.7.3.3. Microsoft SQL Server

---

⁷ <https://bg.wikipedia.org/wiki/MySQL>

SQL Server е сървърна система за управление на релационни бази от данни създадена от Microsoft. Предназначена е за управление на големи сървърно базирани БД за разлика от MS Access която е desktop базирана и не е предназначена за управление на големи корпоративни БД.

2.7.4. Сървъри

 APACHE HTTP SERVER

 LIGHTTPD

 NGINX

2.7.4.1. Apache HTTP Server

Apache уеб сървър, който можем да използваме за Windows с отворен код, чрез който работят голяма част от сайтовете. Той се разпространява под свой собствен лиценз. Дава възможност за промяна на съобщения за грешки, договаряне на съдържанието, удостоверяване на потребители. Голямото разнообразие от модули, позволява работата на разнообразни скриптове и допринася за създаване на сайтове с динамично съдържание. При работа с Apache сървър е възможно съхраняването на данни в база данни, но преди това тази база данни трябва да бъде създадена. След създаването ѝ, може да съдържа в себе си множество таблици. Всяка таблица съдържа определени колони, създадени за съхранението на специфични данни. Когато данните са въведени в базата данни, те ще се съхранят в таблицата във вид на редове и колони. За тази задача се използва MySQL-свързана система за управлението на база данни. Софтуерът MySQL също се разпространява безплатно, като opensource проект. Чрез него можем да управляваме многобройни база от данни, включващи голям брой таблици. За различните потребители се задават различни специфични привилегии, които осигуряват частичен или пълен достъп до тях.

2.7.4.2. Lighttpd

Lighttpd (произнася се "*лайти*") е уеб сървър, специално проектиран да бъде бърз, сигурен и заемащ минимално количество ресурси. Първоначално е проектиран от немския програмист Ян Кнешке (работил за MySQL) като решение на проблем C10K — обслужване на 10 000 едновременни заявки на уеб сървър, но впоследствие придобива световна популярност.

2.7.4.3. Nginx

Nginx (произнася се "engine X") е високопроизводителен уеб сървър и прокси под BSD лиценз.nginx е написан от Игор Сисоев - служител на руската компания Рамблер. Целта на уеб сървъра е разрешаване на проблем C10K - създаване на софтуер за уеб сървър, който да може да обслужи 10000 уеб клиента едновременно. Кодът му е написан на програмния език C и е силно оптимизиран за скорост. Първоначално разработван само за Unix среди, от 2009 nginx има версия за Windows.

Подобно на други приложения от този вид, архитектурата на nginx е модулна - при компилиране на софтуера се определя кои модули да бъдат вградени в него. Съществуват и над 20 потребителски модула.nginx може да се използва като обратен прокси сървър, който прехвърля всички или само определени заявки към други физически сървъри. Крайните сървъри могат се избират от nginx на ротационен принцип, но решенията кой от тях да се използва могат да се взимат и чрез по-сложни алгоритми, благодарение на допълнителни модули. Често срещана употреба на приложението е за обработване на заявки за статично съдържание и прехвърляне на по-сложните заявки за динамично съдържание към по-сложен уеб сървър, например Apache. Въпреки това, nginx има пълна FastCGI поддръжка и може да изпълнява скриптове на всеки език за програмиране, който поддържа този стандарт. Софтуерът може да се използва и като SMTP, POP3 и IMAP прокси сървър.

При определени ситуации, особено при обслужване на заявки за статично съдържание, nginx е по-бърз и заема по-малко ресурси от конкурентния софтуер - Apache и lighttpd.

Уеб сървърът nginx се използва от множество големи уеб сайтове. Сред тях са Fastmail.fm, WordPress.com, Hulu, Github, Ohloh, и TorrentReactor и много други. Пример за сайт-титан в България, който използва nginx е Vbox7.com.⁸

Софтуер за виртуален сървър.

2.7.5. ХАМРР

ХАМРР е лесен за инсталиране и безплатен софтуер. Използването му ще намали разходите по проектиране и създаване на уеб сайта и ще улесни администрирането и управлението на WordPress. С помощта на Xampp лесно и бързо ще симулираме сървър на домашния си компютър /лаптоп/ , без да е необходимо инсталирането на допълнителни приложения, конфигурации и други. Всички необходими настройки ще бъдат направени автоматично при инсталирането на програмата. Xampp ни дава възможност за създаването на динамични уеб страници с WordPress, съвместим е с Windows, Linux, MacOSX и SunSolaris. Пакетът Xampp е лесен и бърз за инсталация и включва в себе си Apache HTTP Server

Изводи от втора глава

От направеното до тук сравнение може да се направи извода, че стремежът на системите за управление на съдържанието с отворен код в много отношения е да предлагат характеристиките и функционалността, предлагана от комерсиалните

---

⁸ <https://bg.wikipedia.org/wiki/Nginx>

системи. Системите с отворен код се създават, поддържат и развиват от множество разработчици и техният код е публично достъпен за преглед и редактиране. Това осигурява по-голямата им гъвкавост, тестването им и откриването на грешки от множество независими програмисти, което повишава тяхната стабилност, и голямо разнообразие от допълнителни модули, които се създават за тях от различни разработчици и разширяват тяхната функционалност.

Съществуват множество характеристики, по които може да се направи оценка на една система за управление на съдържанието. Крайната оценка и изборът на конкретна система зависят изцяло от индивидуалните изисквания и потребности на организацията и от вида на съдържанието, което ще се публикува.

При избора на система за управление на съдържанието едни от най-важните критерии са вида и сложността на съдържанието и бюджета, с който разполага организацията, желаеща да внедри и използва такава система. Не съществува система, отговаряща напълно на всички изисквания на организацията. Всяка от тях има силни и слаби страни

Всяка една CMS-система си има своите предимства и недостатъци, затова когато се прави избор е важно да е ясно, какъв точно трябва да бъде сайтът. През погледа на обикновения потребител, разликите са минимални - дизайн, структура, страници и съдържание могат да бъдат направени според конкретните желания и изисквания, независимо от това каква система се използва. Но това е така само от гледна точка на крайния потребител. Други общи неща са стандартните модули, които се предлагат - добавяне и редакция на неограничен брой страници и под страници, добавяне и управление на по-често използваните модули като например новини, галерии и др. В общи линии приликите са до тук.

Разликите при отделните CMS-системи или накратко различните административни части на сайта, са главно в структурата и навигацията. Едни са със сравнително лесна навигация, други не. Някои позволяват добавяне на по-голям брой и с по-широко застъпени функции в управленската и потребителската част модули, други не. При доста CMS-системи промяната по отделните части на уеб сайта става за например 2 минути, при други за повече от 20 минути. Накратко във всяка една CMS-система са налични различни „екстри“, чиято функционалност и способност да задоволяват конкретните нужди на потребителите в дадени ситуации определя до каква степен системата е „по-добра“ или „по-лоша“ от другите подобни на нея.

Важно да се посочи и влиянието, което се оказва върху позициите в по-големите търсачки. Доста често добре изглеждащи сайтове с богато съдържание са практически неоткриваеми. Позициите им са такива, че потребител, решил да търси нещо конкретно по дадена тема, в един момент стигайки до 2-3-та страница в примерна търсачка, губи интерес и променя думата, по която търси. В крайна сметка той ще прегледа доста сайтове, но до въпросния -просто няма да достигне. Голяма част от CMS-системите и особено от така наречените „free“ или „open source“ системи, генерират страници с доста объркан код. Като функционалност определено има какво да покажат и да предложат, но дотам приключва всичко. Получава се перфектен сайт -като дизайн, структура, навигация, със сравнително добре функционираща административна част, но позиционирането на сайта по желаните от нас ключови думи е доста ограничено като места в списъка с резултатите.

Затова, решавайки да се започне изграждането на динамичен сайт, трябва добре да се прецени какви са очакванията за него, за да може да се вземе оптимално решение -за нуждите на онлайн магазин избирам Word Press с плъгина WooCommerce.

Глава 3 . Планиране и проектиране.Етапи и разработване на онлайн магазина.

3.1. Домейн

Домейн (на английски: *domain* – област, владение) е част от йерархическото пространство на глобалната Интернет мрежа, която има собствено уникално име (име на домейн), което трябва да отговаря на определени изисквания.

Името трябва да бъде уникално в рамките на един домейн, като пълното име се състои от имената на всички домейни, от които той е част, разделени с точки. Например, `bg.wikipedia.org`. (с точка в края) означава домейн от трето ниво `bg`, който влиза в домейна от второ ниво `wikipedia`, който влиза в домейна от първо ниво `org`, който влиза в коренния домейн. Името на домейна служи за адресация на възлите на Интернет мрежата и на разположените по тях мрежови ресурси: (уебсайтове, пощенски и други сървъри и други услуги) в удобна форма за ползване от човека.

Съвкупността от имената на домейни от по-долно ниво, влизащи в обхвата на даден домейн, се нарича зона домейни. Например, зоната `wikipedia.org` включва всички имена от трето ниво. Терминът „зона домейни“ се използва основно в техническата сфера, при настройка на DNS-сървърите.

Домейните са измислени основно за удобство на хората, тъй като се помнят лесно. За преобразуването на името на домейн в IP-адрес, (което е важно за софтуера) и обратно служи системата DNS.

Тази система се състои от йерархична структура от DNS-сървъри, всеки от които отговаря за една или няколко зони на домейни и отговаря на заявките, касаещи тази зона, а също така и от DNS-резолвери, които отговарят на заявки за всякакви зони. Често една и съща програма съвместява функциите на държател на зоната и на резолвер; например, такъв е популярният DNS-сървър BIND (**Berkeley Internet Name Domain**).

За осигуряване на уникалността и защита правата на собствениците им имената на домейни от 1-во и 2-ро ниво (в отделни случаи и 3-то) могат да бъдат използвани единствено след като се регистрират. Регистрацията на домейни се осъществява от упълномощени за това Регистратори. Сведенията за собственика (администратора) на регистрираните имена на домейни са общодостъпни. Те могат да се научат чрез услугата **whois**. Някои регистратори предоставят възможността тази информация да се скрие.

С развитието на Интернет особена ценност придобиха някои много търсени имена на домейни. Общият брой на регистрирани домейни приближава 200 милиона и вече е много трудно да се подбере свободно, красиво и кратко име на домейн. Образува се пазар за покупко-продажба на имена на домейни. Най-активни на него са компании, които регистрират имена на домейни, купуват и продават имена на домейни на вторичен пазар, предлагат реклама на регистрираните домейни, хостинг услуги, юридически услуги и др. Около 30% процента от уебсайтовете не съдържат никаква информация и съществуват само за продажба на реклама.

Например, по време на нахлуването в Ирак милиони хора набирали в браузъра си адреса iraq.com за да узнаят последните новини за войната и с удивление установявали, че в сайта има единствено реклама и никаква друга информация. Този домейн и досега продава рекламно място и носи на собственика си печалба. Затова подобни домейни имат надути цени и се счита за отлична инвестиция.

Друг пример е домейнът business.com. Хиляди компании биха искали да го притежават и той бил закупен за 360 милиона долара .

Като пример от миналото може да се посочи и домейна wikipedia.bg, който първоначално е бил регистриран от лице, което не е имало общо с Фондация Уикимедия, и се е ползвал за комерсиални цели.

В днешно време съществуват редица глобални сайтове като Name.com, така и регионални като Domeinite.com, които специализират изключително в бизнес с домейни.⁹

3.2. Хостинг

Уеб хостингът е услуга, която предоставя на физически лица и организации хостинг (съдържане върху сървъри) на уеб страници и друг вид информация: данни, файлове, изображения, видео и пр. На практика най-точно се представя като срочен абонамент за ресурсите на един или няколко компютъра (сървъри), които имат директен и висококачествен достъп към Интернет. В действителност хостинг може да се осигури, от който и да е компютър, включително, персонален, който е свързан с Интернет, за да може да предоставя за разглеждане, ползване, теглене уебстраници и файлове, но за по-голям обем на файловете и повече посетители (най-общо казано), това се предоставя като услуга от хостинг компании, които също така осигуряват ширококолов достъп на сайта и файловете към Интернет. Споделеният хостинг или shared hosting е най-популярният вид уеб хостинг услуги. Нарича се така, защото на един сървър има определен брой потребители (уеб сайтове), които си поделят изчислителните му ресурси, дисковото пространство и инсталираните на машината софтуерни приложения.

Всеки потребител получава отделна сметка с определени граници и параметри

---

⁹ <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B9%D0%BD>

(дисково пространство, реализиран трафик, брой бази данни и т.н.). За управление на сметката се използва софтуер за автоматизация на уеб сървъри, или както популярно се нарича контролен панел. Контролният панел позволява на потребителите да управляват различните услуги (уеб, FTP, бази данни и т.н.) и хостинг сметките си като цяло. Най-разпространените хостинг контролни панели са СиПанел и Плеск и са лицензирани и платени софтуерни продукти. Други популярни комерсиални контролни панели са DirectAdmin, Hosting Controller, H-Sphere. Сред тези с GPL лиценз са LxAdmin, Webmin, Virtualmin, Usermin, SysCP.

3.2.1. Типове хостинг услуги.

 Споделен хостинг -най-популярният вид уеб хостинг услуги. Нарича се така, защото на един сървър има определен брой потребители (уеб сайтове), които си поделят изчислителните му ресурси, дисковото пространство и инсталираните на машината софтуерни приложения. Всеки потребител получава отделна сметка с определени граници и параметри (дисково пространство, реализиран трафик, брой бази данни и т.н.). За управление на сметката се използва софтуер за автоматизация на уеб сървъри, или както популярно се нарича контролен панел. Контролният панел позволява на потребителите да управляват различните услуги (уеб, FTP, бази данни и т.н.) и хостинг сметките си като цяло. Най-разпространените хостинг контролни панели са СиПанел и Плеск и са лицензирани и платени софтуерни продукти. Други популярни комерсиални контролни панели са DirectAdmin, Hosting Controller, H-Sphere. Сред тези с GPL лиценз са LxAdmin, Webmin, Virtualmin, Usermin, SysCP.

 E-mail хостинг -използва се за електронна поща. Чрез този тип хостинг потребителят може да избегне ползването на услугите на безплатните уеб пощи в Интернет. E-mail адресът name@domain.tld може да бъде с името на хостинг провайдъра, а може да бъде и с името на домейна, който потребителят е регистрирал. Повечето хостинг провайдъри дават възможност за достъп до

пощенските кутии през уеб интерфейс или чрез мейл клиент инсталиран на компютъра на потребителя, използващ протоколите POP3 и IMAP. При mail хостинга потребителят има възможност за създаване на множество пощенски кутии с едно и също TLD (домейн от първо ниво) име на домейн.

 Файлов хостинг -той е близък до споделения уеб хостинг, като при него на сървъра не се разполагат уеб сайтове и уеб приложения, а се съхраняват файлове. Предимството което дава файловият хостинг е надеждното съхранение на информацията, както и възможността да бъде достъпвана от всеки един компютър в Интернет пространството, с подходяща за бърз трансфер скорост. Най-често се използва за съхранение и архивиране на големи масиви от данни, които да бъдат достъпни от различни точки на света. Файлов хостинг ползват големи корпорации състоящи се от множество филиали, фирми с международни представителства и т.н.

 Dedicated хостинг -за разлика от споделения (shared) хостинг при dedicated (посветен) хостинг клиентските приложения не споделят ресурсите на сървъра с други приложения на други потребители. Освен това сървърът ползва и пълния капацитет на предоставената линия към Интернет. По този начин дадено приложение ползва целия хардуерен ресурс на сървъра, на който е разположено, системните настройки са изцяло съобразени и оптимизирани според потребностите му, а потребителят има пълен контрол върху сървъра. Най-често инсталираните операционни системи са Linux, FreeBSD и Windows. Този тип хостинг е предназначен за уеб сайтове и уеб приложения генериращи голямо хардуерно натоварване, непосилно за ресурсите на споделения хостинг. Обикновено dedicated хостинг се препоръчва, като решение за сайтове с над 15 000 посещения на ден, големи онлайн магазини и портали, масови онлайн игри и др.

✚ Виртуален сървър - понятие, което по своето значение стои някъде по средата между 'shared' и 'dedicated' хостинг. При него един физически сървър се разделя на няколко независими виртуални сървъри. Сам по себе всеки такъв виртуален сървър може да се разглежда като 'dedicated', защото на него се инсталира отделна операционна система според нуждите на клиента, която поддържа приложения само на определен клиент. Най-често използваният софтуер за 'виртуализация' на сървъра е XEN, VMware, FreeVPS, User-mode Linux, Virtuozzo, OpenVZ и др. Настройките на сървъра са максимално оптимизирани за работата на конкретното приложение и ресурсите които то може да използва са далеч повече от предоставяните при shared хостинга. Препоръчва се за уеб сайтове и приложения изискващи специфични настройки на операционната система, както и генериращи голямо сървърно натоварване.

✚ Облаков хостинг - хостинг в облак или на английски cloud hosting е понятие, което произтича от Cloud computing (изчисления в облак), тоест отнася се до хостинг услуга, базирана на изчисления в облак-поколение инфраструктура от сървъри. За Cloud хостинг може да се счита услуга, която отговаря на следните условия: изградена е от група от сървъри, които обединяват изчислителните си ресурси, използва автоматизирана система балансиране на натоварването, има излишък на ресурси (памет, дисково място и процесорно време), достъпна е винаги, когато потребителите ѝ се нуждаят от повече натоварване, има динамично променливи ресурси и системата от сървъри ги разпределя веднага (автоматично), при заявка на потребителя, гъвкава е и позволява безпроблемно увеличаване и намаляване на използваните обеми.

✚ Cloud хостинг - това са услуги, тясно свързани с използването на технологии за виртуализация. Повечето Cloud хостинг поколение инфраструктури използват някаква технология за виртуализация, за да

осъществяват процес на абстракция на ресурсите на сървърите си и да отделят в управлението им физическите масиви, които осигуряват въпросните ресурси.

3.3.Избор на домейн и хостинг.

При избора на хостинг трябва да знаем какви ще са нуждите на нашия веб-сайт, в каква категория магазини ще бъде-стариращ, развиващ се или утвърден с много клиенти на пазара. За да избере перфектния хостинг доставчик и план, трябва да сме наясно с изискванията за оптималната работа на нашия веб сайт. Трябва ли ни Windows или Linux хостинг? На какъв език е написан сайта и от каква база данни има нужда? Колко посещения очакваме да получаваме на месец? Колко важна е сигурността на хостинга и колко пари ще бъдат отделени, за да разполага с по-висока сигурност? Избора на хостинг плана е свързан с отговора на тези въпроси.

От голямо значение е къде ще се намира сървър, на който ще се хоства веб сайта. Ако сайта ще се гледа главно от посетители от България, тогава е важно да се използва хостинг в България. Най-голямата фирма за спортни стоки в България с нейния онлайн магазин които е един от лидерите на пазара в България преди години точно поради тази причина че се хосваше в чужбина, поради сив една седмица остана с неработещ онлайн магазин което впоследствие се оказа че се отразило негативно и на физическите продажби в реалните магазини с 20 % за периода в които не е работил онлайн магазина. Ако е предназначен за аудитория главно от чужбина, тогава се избира хостинг фирма със сървъри възможно най-близко до посетителите. По този начин те ще се възползват от бърз достъп до сайта и ще могат да работят лесно с него. Голяма част от посетителите взимат решение да напуснат определен веб сайт поради причината, че той зарежда бавно и ги кара да чакат. Днешните интернет потребители не обичат да чакат.

При избора на домейн също трябва да се подходи внимателно, защото промяната на името на домейна на вече съществуващ магазин или сайт може да се окаже прекалено скъпо или пагубно за бизнеса. Затова е важно изборът в самото начало

да е правилен. За регистрация на домейна може да се използват различни варианти. Важно нещо което трябва да се знае е дали изборът на домейн не нарушава правата на друга фирма или организация. Домейнът може да е свободен за регистрация но може да е патентовано от фирма и да не може да се използва. Избирането на домейн които не нарушава чужди права спестява финанси и съдебни дела ,а понякога и загубата на самия бизнес. Също важно нещо при индексирането на Google е ако домейнът е закупен за повече от година, Google смята сайтове регистрирани за по- дълъг период от година за по- малко вероятни да са свързани с нелегална дейност, спам и други.

За нуждите на сайта на EVOLUTION SPORT ще бъде закупен домейна www.evolutionsport.bg

3.4. Етапи и разработване

3.4.1 Подготовка на системата

Работата със системата не започва с нейното конфигуриране и настройване. Преди да се стигне до тази съществена за създаването на уеб сайта фаза е необходимо да бъде подготвена системата за експлоатация. Както стана ясно по-рано пакета на WordPress е безплатен и може да бъде свален от официалния сайт на системата. За да се пристъпи към инсталирането на този пакет обаче е нужно да бъдат извършени редица задачи сред които подготовка на уеб сървър поддържащ база данни. В настоящия раздел ще бъдат обхванати следните два етапа:

- Прединсталационна подготовка;

- Същностна инсталация на WordPress

3.4.2. Инсталиране на CMS и нужните компоненти

В настоящата точка ще бъдат обхванати основните етапи по инсталиране и конфигуриране на системата, започвайки от най-ранния етап ,а именно прединсталационната подготовка.

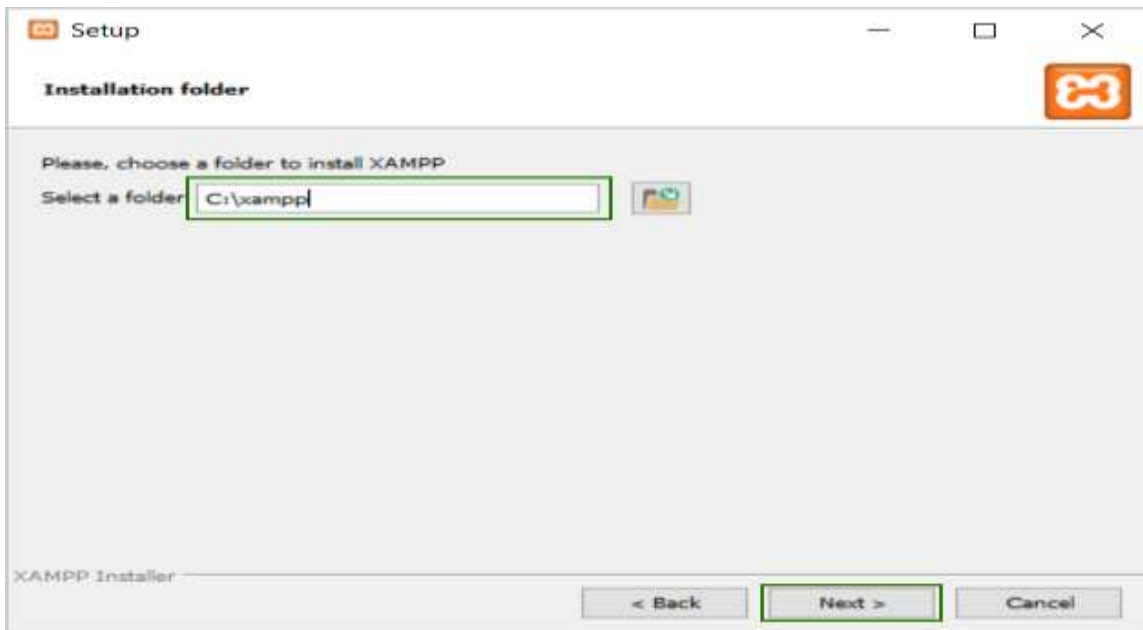
3.4.2.1 Инсталиране на XAMPP

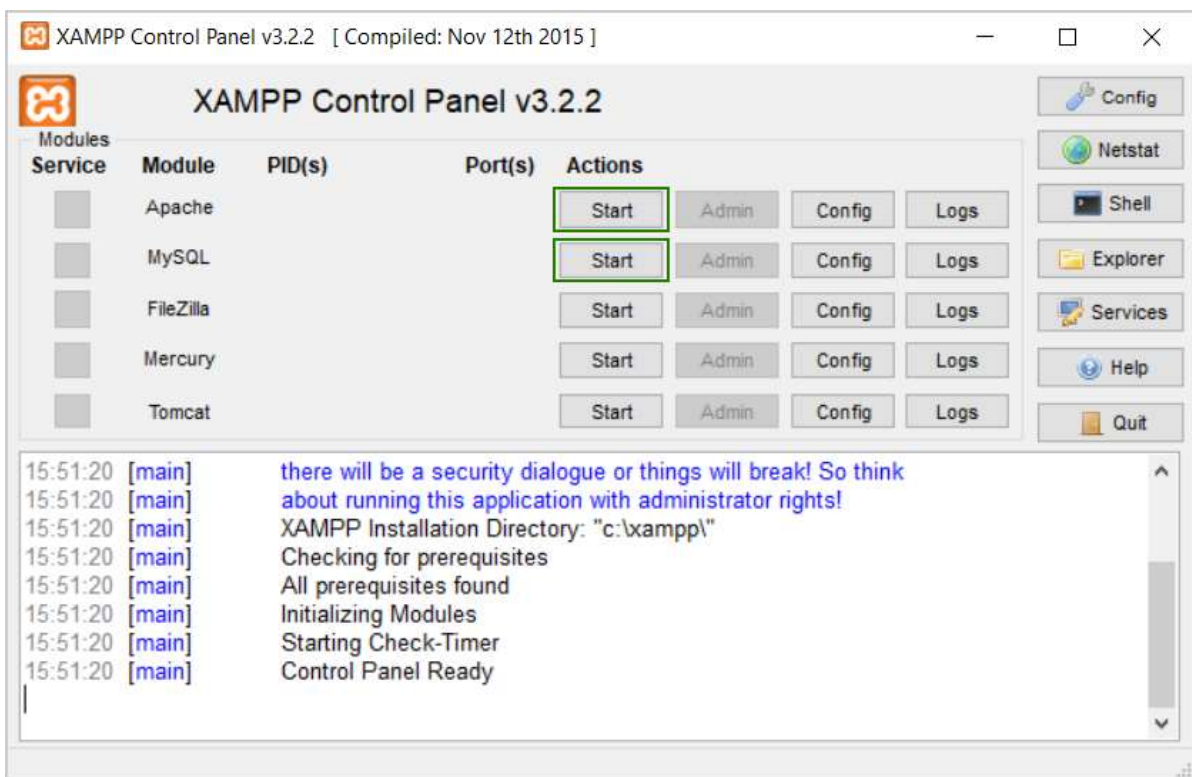
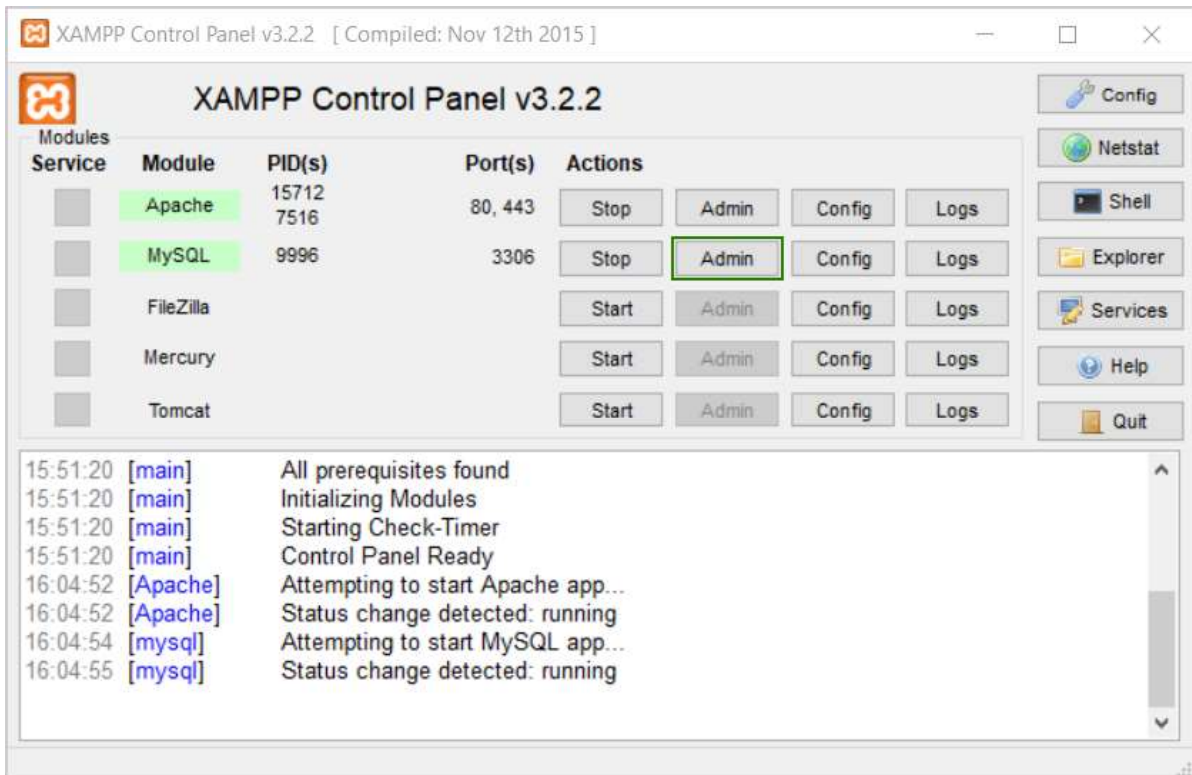
The screenshot shows the XAMPP for Windows download page. The title is "XAMPP for Windows 5.6.31, 7.0.21 & 7.1.7". Below the title is a table with columns for Version, Checksum, and Size. The 7.1.7 / PHP 7.1.7 version is highlighted with a green border.

Version	Checksum	Size
5.6.31 / PHP 5.6.31	md5 sha1	112 Mb
7.0.21 / PHP 7.0.21	md5 sha1	123 Mb
7.1.7 / PHP 7.1.7	md5 sha1	123 Mb

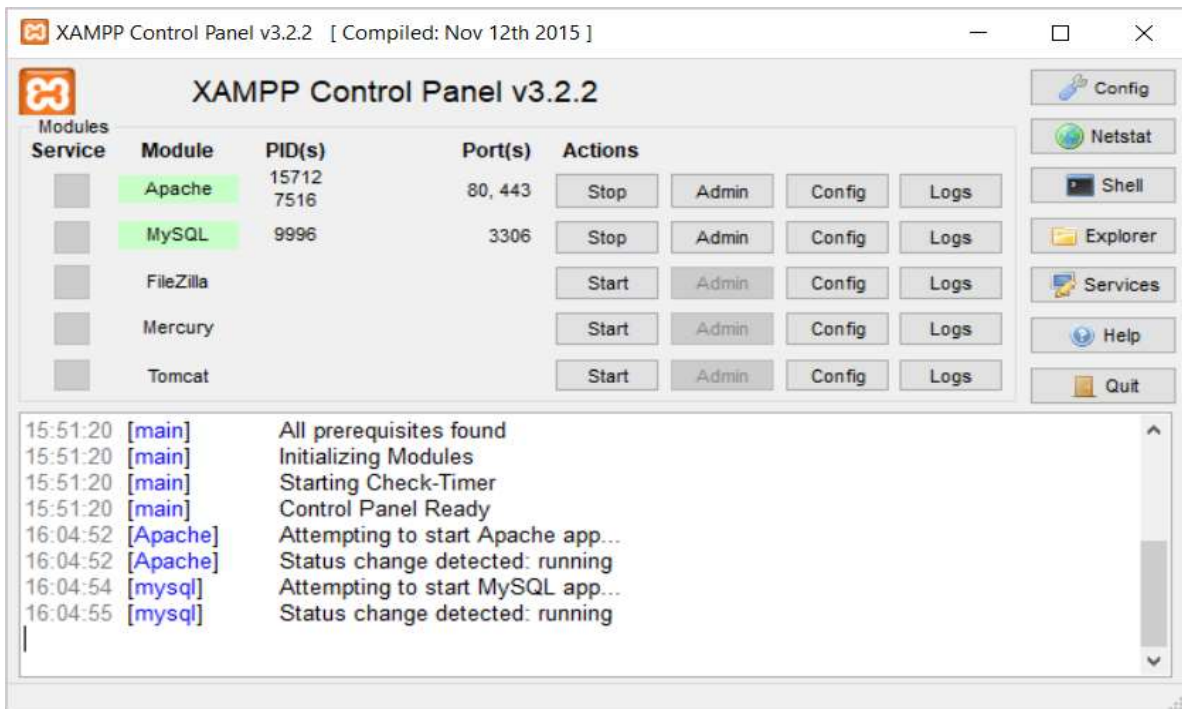
The left screenshot shows the "Setup - XAMPP" window with the Bitnami logo and the text "Welcome to the XAMPP Setup Wizard." The right screenshot shows the "Select Components" window with a list of components to be installed, including Apache, MySQL, FileZilla FTP Server, Mercury Mail Server, Tomcat, Program Languages, Perl, phpMyAdmin, Webalizer, and Fake Sendmail. The "Next >" button is highlighted in green.

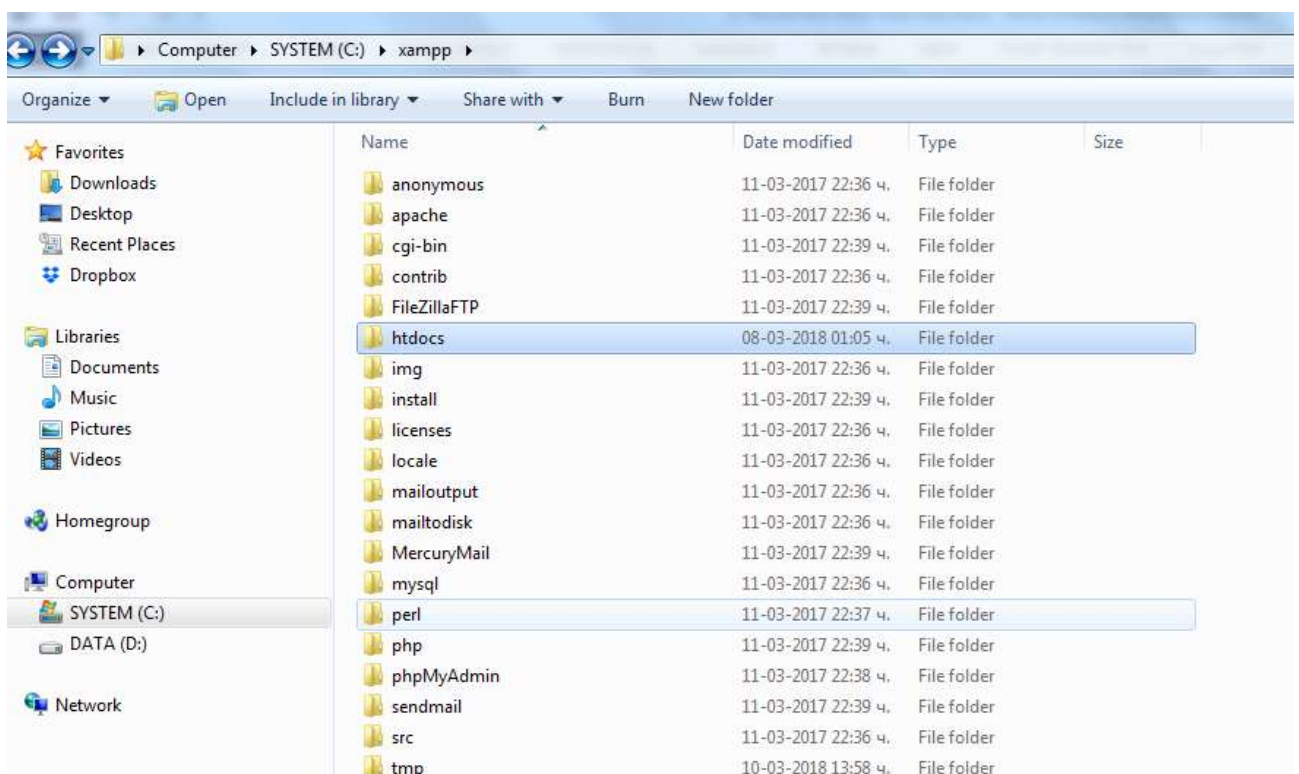

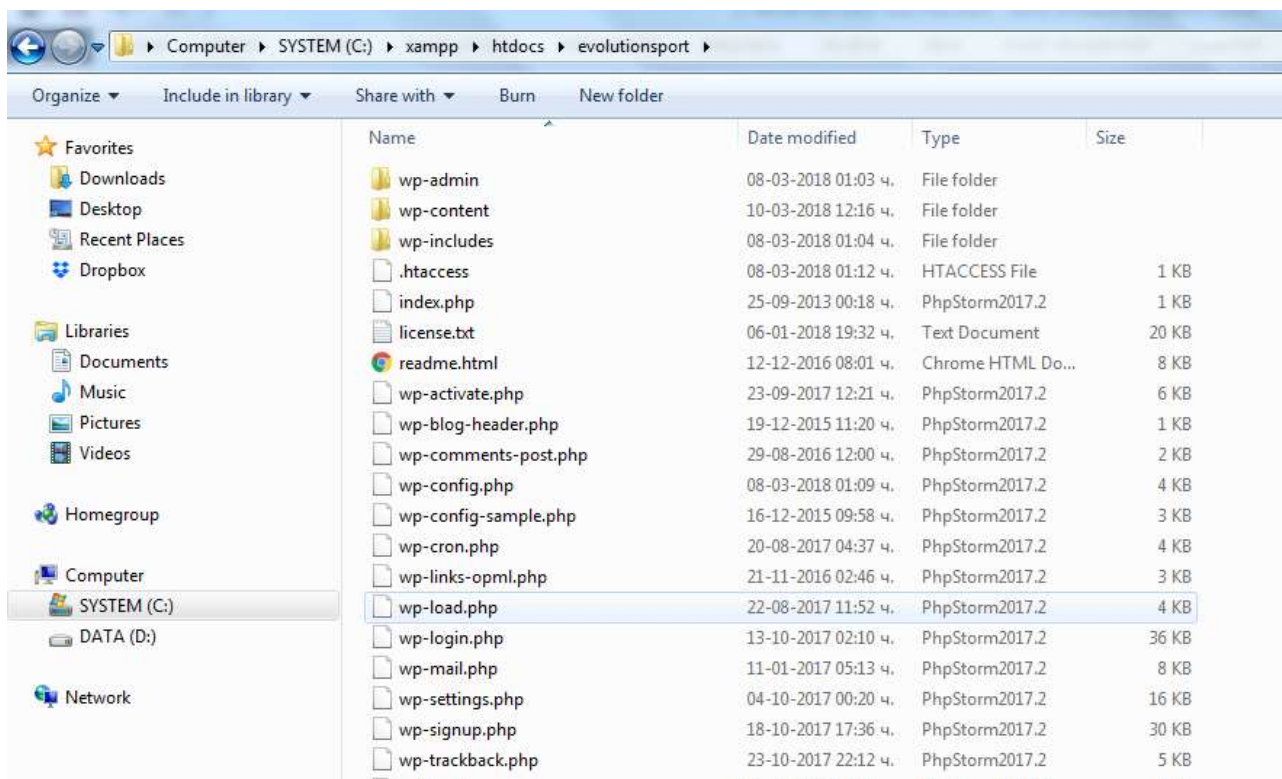
Стартираме Apache и MySQL, внимаваме за порт 80 които по принцип е зает от Skype, ако не е свободен порта Apache няма да тръгне.

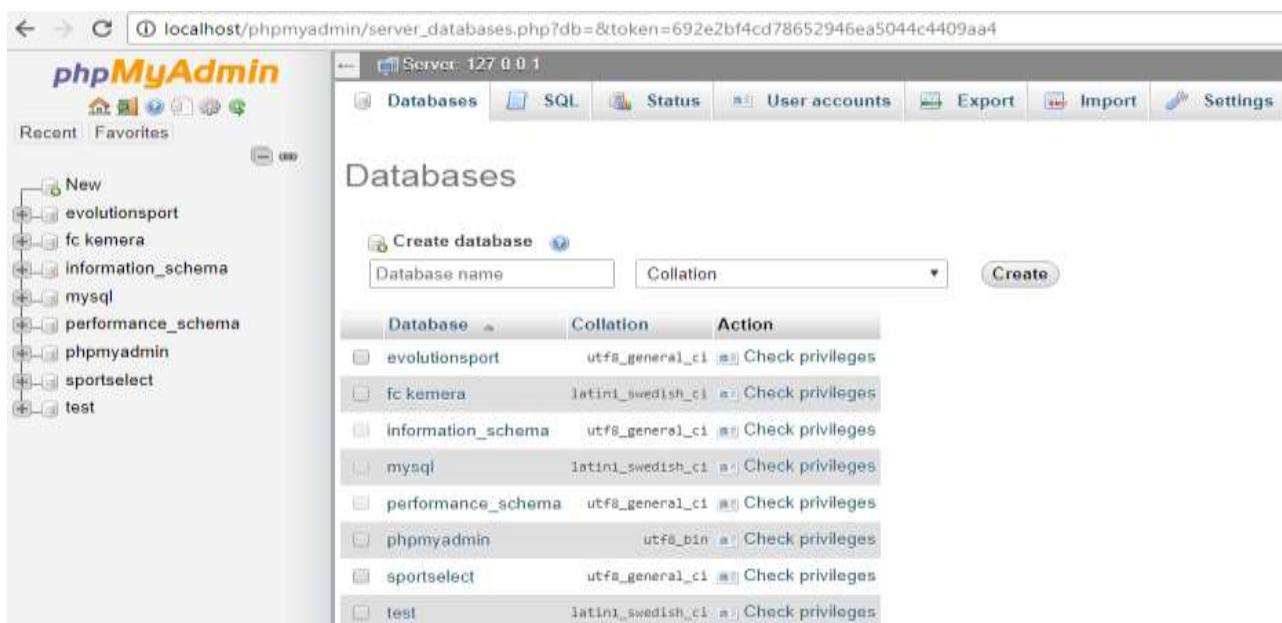
3.4.2.2. Инсталиране на WordPress

Сваляме WordPress от <https://wordpress.org/download> , навигираме до директорията на инсталацията на XAMPP която обикновено е C:\Хампр,намираме папка “htdocs”,създаваме нова папка с името на сайта в случая evolutionsport и разархивираме архивирания “wordpress”

Създаваме база данни “evolutionsport” с phpMyAdmin

3.4.2.3.Инсталиране на WooCommerce.

WooCommerce

WooCommerce is a powerful, extendable eCommerce plugin that helps you sell anything. Beautifully.

By Automattic

[Install Now](#)

[More Details](#)

Page setup   Store locale   Shipping & tax   Payments   Ready!

Welcome to the world of WooCommerce!

Thank you for choosing WooCommerce to power your online store! This quick setup wizard will help you configure the basic settings. **It's completely optional and shouldn't take longer than five minutes.**

No time right now? If you don't want to go through the wizard, you can skip and return to the WordPress dashboard. Come back anytime if you change your mind!

[Not right now](#)   [Let's go!](#)

Page setup   Store locale   Shipping & tax   Payments   Ready!

Page setup

Your store needs a few essential [pages](#). The following will be created automatically (if they do not already exist):

Shop	The shop page will display your products.
Cart	The cart page will be where the customers go to view their cart and begin checkout.
Checkout	The checkout page will be where the customers go to pay for their items.
My account	Registered customers will be able to manage their account details and view past orders on this page.

Once created, these pages can be managed from your admin dashboard on the [Pages screen](#). You can control which pages are shown on your website via [Appearance > Menus](#).

[Skip this step](#)   [Continue](#)

Page setup   Store locale   Shipping & tax   Payments   Ready!

Store locale setup

Where is your store based?

Which currency will your store use?

If your currency is not listed you can add it later.

Currency position:

Thousand separator:

Decimal separator:

Number of decimals:

Which unit should be used for product weights?

Which unit should be used for product dimensions?

Page setup   Store locale   **Shipping & tax**   Payments   Ready!

Shipping & Tax setup

If you will be charging sales tax, or shipping physical goods to customers, you can enable these below. This is optional and can be changed later.

Will you be shipping products? Yes, I will be shipping physical goods to customers

Will you be charging sales tax? Yes, I will be charging sales tax

How will you enter product prices? I will enter prices inclusive of tax I will enter prices exclusive of tax

[Skip this step](#) [Continue](#)

Page setup   Store locale   Shipping & tax   **Payments**   Ready!

Payments

WooCommerce can accept both online and offline payments. [Additional payment methods](#) can be installed later and managed from the [checkout settings](#) screen.

PayPal
Safe and secure payments using credit cards or your customer's PayPal account. [Learn more about PayPal.](#)

stripe
A modern and robust way to accept credit card payments on your store. [Learn more about Stripe.](#)

PayPal Standard
Accept payments via PayPal using account balance or credit card.
PayPal email address:

Check payments
A simple offline gateway that lets you accept a check as method of payment.

Bank transfer (BACS) payments
A simple offline gateway that lets you accept BACS payment.

Cash on delivery
A simple offline gateway that lets you accept cash on delivery.

[Skip this step](#) [Continue](#)

Your store is ready! [Twitter](#)

Want to help make WooCommerce even more awesome? Allow WooCommerce to collect non-sensitive diagnostic data and usage information. [Find out more.](#)

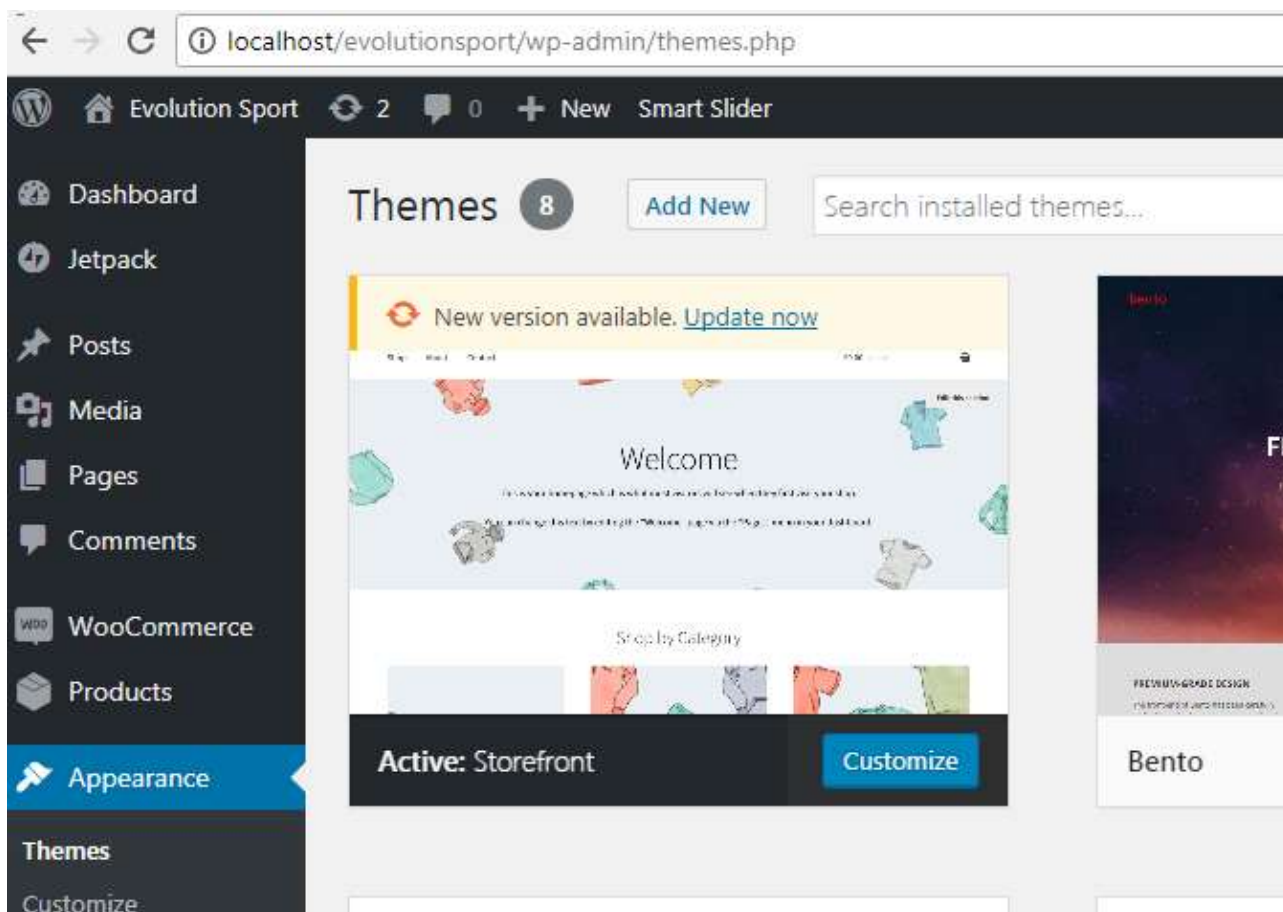
Next steps

[Create your first product!](#)

Learn more

- [Watch the Guided Tour videos](#)
- [Get eCommerce advice in your inbox](#)
- [Learn more about getting started](#)

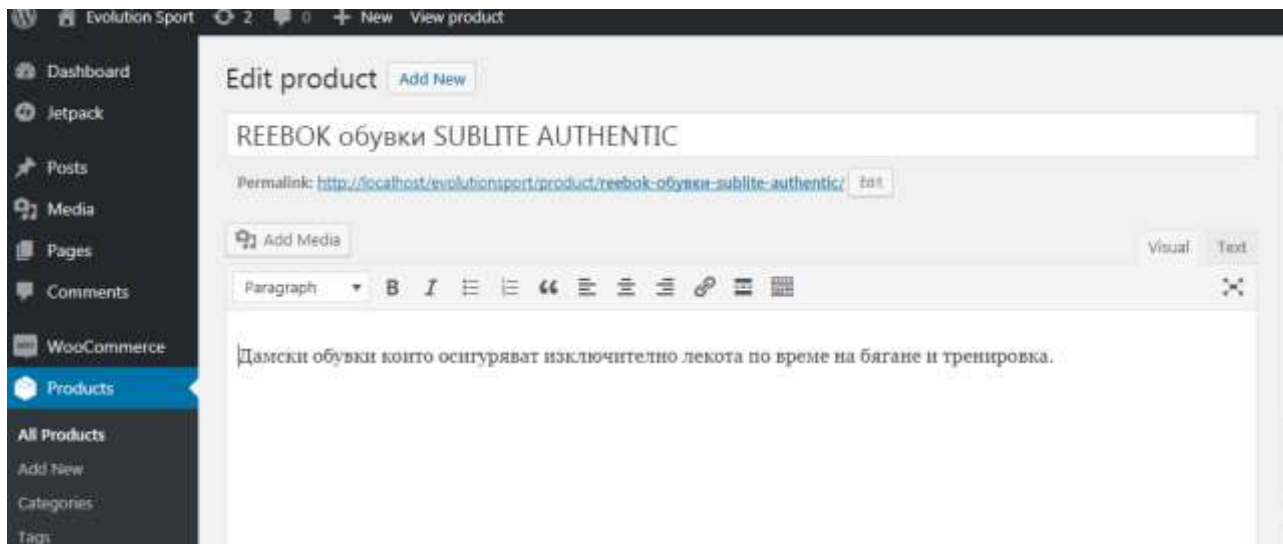
3.4.2.4.Избор и активиране на безплатната тема “Storefront”

Добавяне на продукти

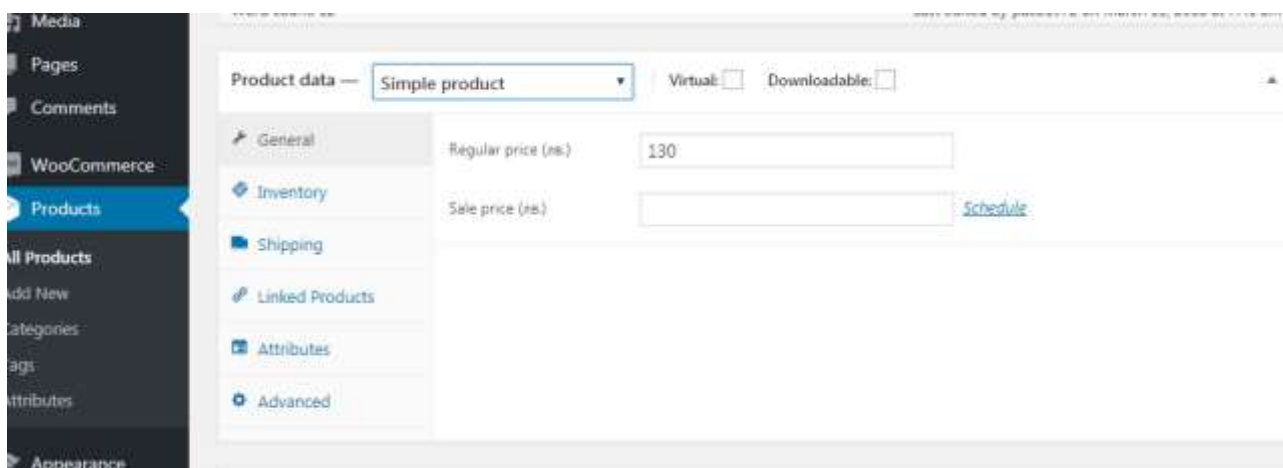
Добавянето на продукти от WordPress меню -> Продукти (Products) -> Добави нов (Add New)

Основните опции, които са SKU (уникален номер на продукта) и цената. Уникалният номер (SKU) на нашия продукт е важно и задължително поле. То ще помогне да се различават един продукт от всички останали.

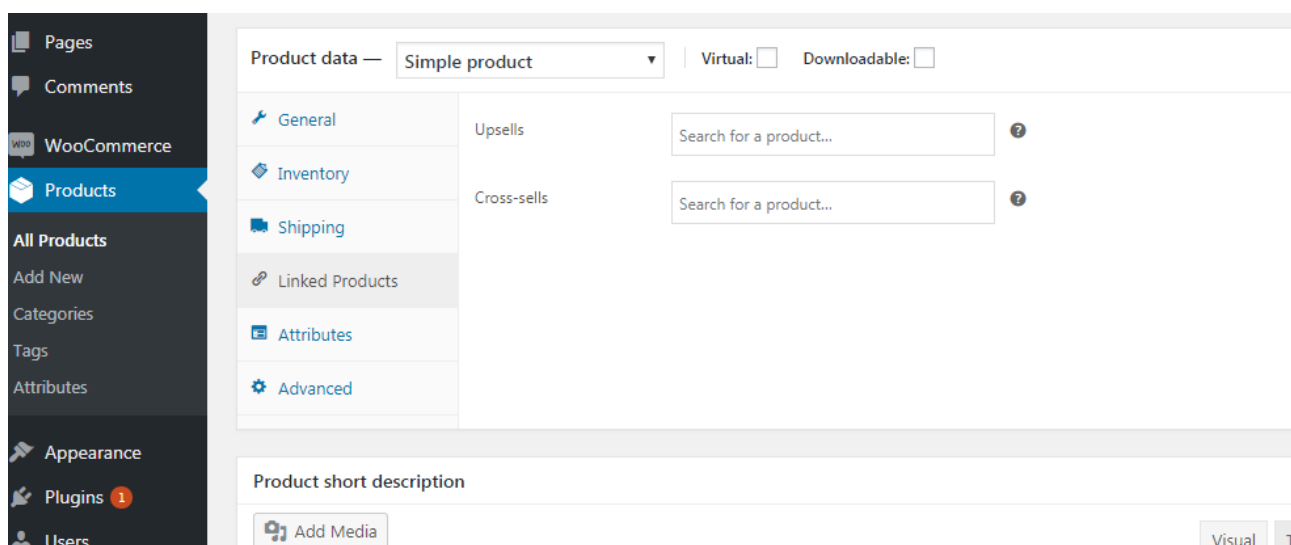
След като преминем през SKU полето, следва да допълним данните относно цената на нашия продукт – стандартната такава, промоционалната такава и т.н. Това е доста практична опция, с която можем да правим намаления в даден период от време, като заявяваме данните предварително и така не ни се налага да ги променяме в последния момент. Потребителите от своя страна ще виждат както промоционалната, то така и стандартната цена.

В **„Инвентар“ (Inventory)** ще открием полета, касаещи наличността на дадения продукт. От там ще можем да изберем дали искаме след натискане на бутон КУПИ сега наличността във вашия магазин да намалее или не. Също и да посочим дали даден продукт е наличен или не. Има и допълнителна опция свързана с това, ако искаме определен продукт да се продава индивидуално, т.е. потребителя да не може да купи повече от една бройка.

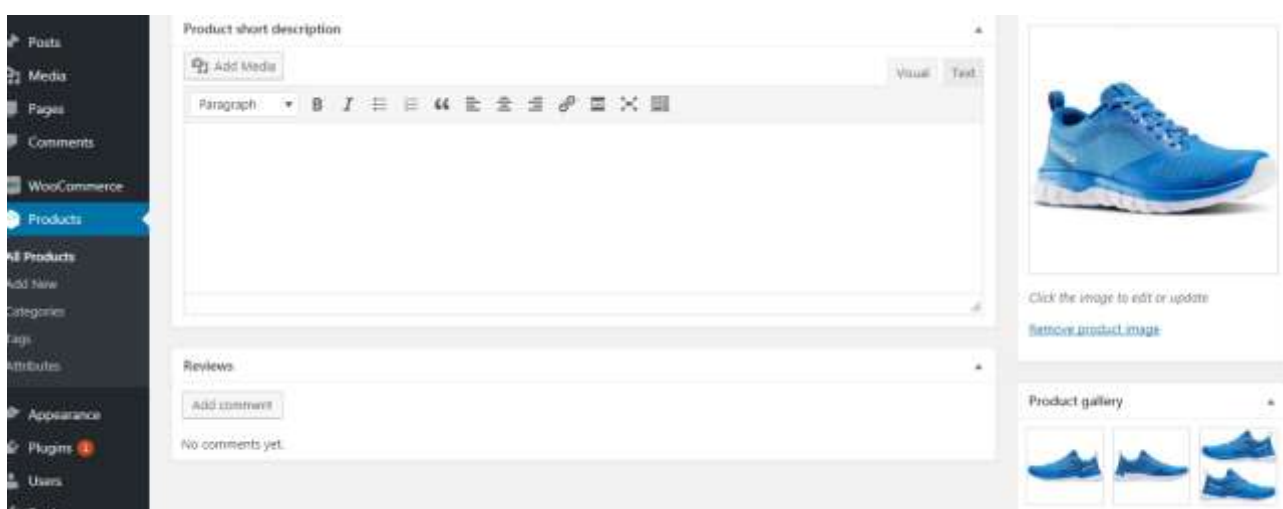
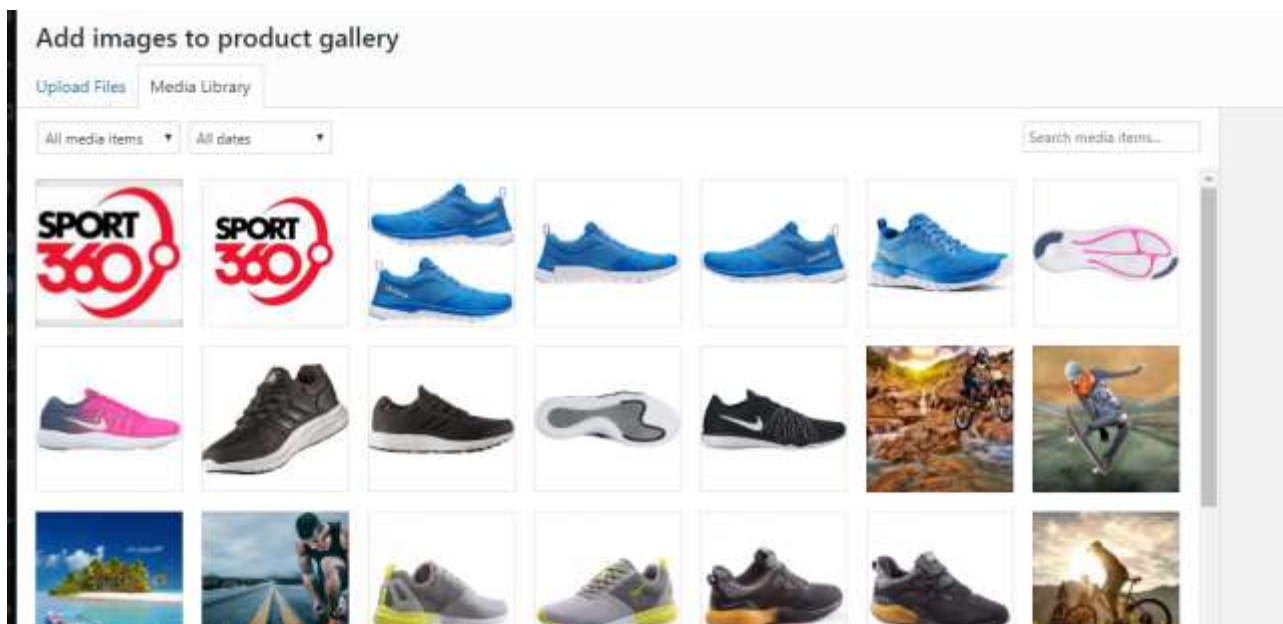
Под полетата **„Доставка“ (Shipping)** ще намерим опции за теглото и размера на нашия продукт. Те ще ни бъдат от изключителна полза, ако ползваме интегрирани доставъчни системи от сорта на тези на Еконт, като ни позволяват да изчислим разходите по доставката на базата на горе-споменатите детайли.

Така стигаме до едно наистина интересно и полезно поле за допълващи и подобни продукти (Linked Products). Тук можем да свързваме даден продукт с друг такъв, който смятате, че може да се окаже полезен за потребител, който е селектирал един от двата. Тук можем да изберем и полето, което ни позволява да правим подобни предложения на нашите потребители, когато вече са на етап разглеждане на потребителската количка, а именно – когато даденият потребител вече е влезнал в секцията на своята количка, за да финализира покупката на своя продукт, то ще му се появяват горе-споменатите предложения. Тази опция можете да приложим като натиснем Cross-sells бутона.

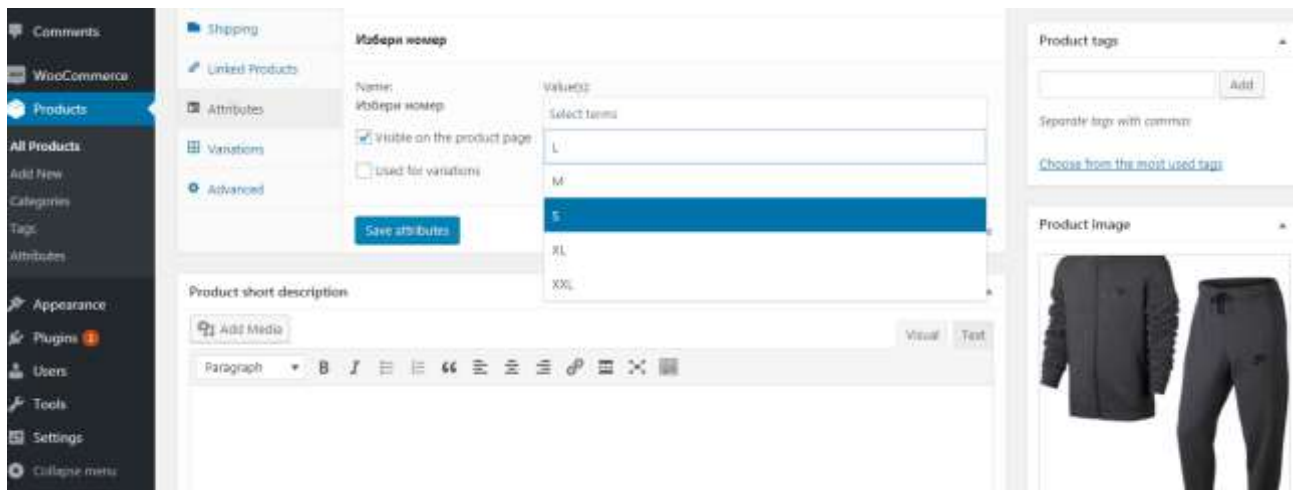
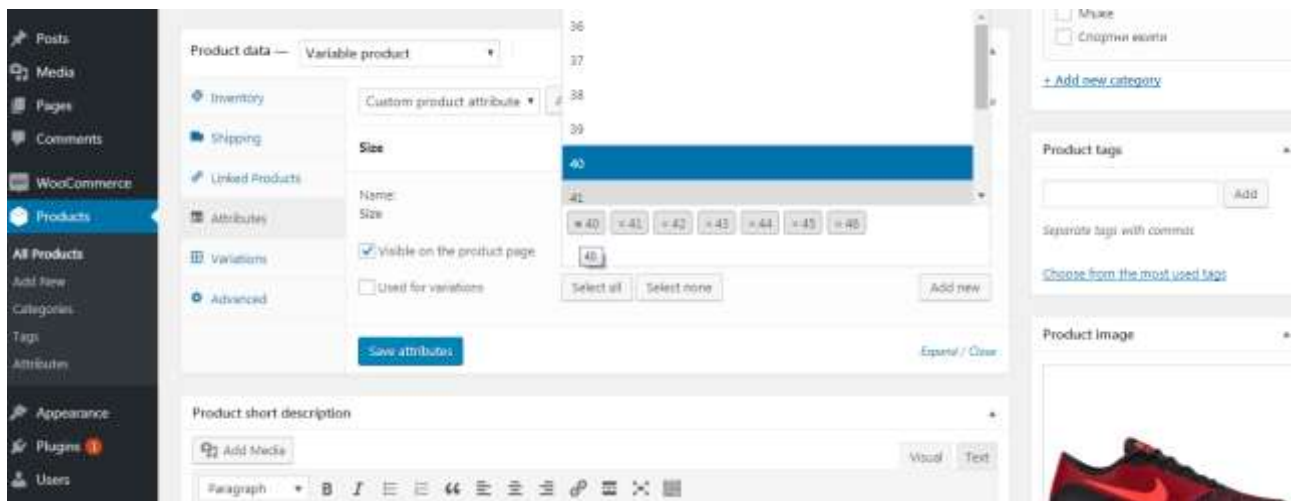

Добавяне на изображения на продукта.

Можем да прикрепим едно или няколко изображения към продукта , но няма да се налага да интегрираме нищо към самата ни публикация. Всяко изображение, което прикрепяме към продукта, но не фиксираме като такова, ще се появи под самото прикрепено изображение и ще образува продуктова галерия. WooCommerce също така има вграден Lightbox ефект, чрез който можете да изключвате или включвате дадени настройки на WooCommerce в зависимост от конкретните нужди към даден момент.

Селектирали сме, че продуктът е вариращ и вече ще трябва да го обвържем с дадени атрибути. Цъквайки върху полето за атрибути ще можем да селектираме общ или индивидуален атрибут за дадения продукт. Общите атрибути са полезни, към множество от продукти, към които можем да ги приложим – в нашия случай маратонки и спортни екипи. Създаваме атрибути за номерация на маратонки ,номерация на спортни екипи,дрехи и тениски и атрибути за цвят на дрехите.

Dashboard | Jetpack | Posts | Media | Pages | Comments | WooCommerce | **Products** | All Products | Add New | Categories | Tags | Attributes

Linked Products | Attributes | **Variations** | Advanced

Add variation #156 43

SKU: 004

Enabled Downloadable Virtual Manage stock?

Regular price (tax) 130 | Sale price (tax) [Schedule](#)

Stock quantity 9 | Allow backorders? Do not allow

Weight (kg) | Dimensions (L*W*H) (cm)

Product tags:
 Separate tags with comma
 [Choose from the most used tags](#)

Product image:

Posts | Media | Pages | Comments | WooCommerce | **Products** | All Products | Add New | Categories | Tags | Attributes | Appearance | Plugins | Users

Regular price (tax) 130 | Sale price (tax) [Schedule](#)

Stock quantity 9 | Allow backorders? Do not allow

Weight (kg) | Dimensions (L*W*H) (cm)
 Length Width Height

Shipping class Same as parent

Description

#157 44 | #158 45 | #159 46

Product image:
 [Click the image to edit or update](#)
 [Remove product image](#)

Product gallery:
 [Add product gallery images](#)

localhost/evolution sport/product/nike-obyvki-flexcontact/

Evolution Sport | Customize | 2 | + New | Edit product

NIKE обувки FLEXCONTACT

лв.130.00

Избери номер
 Choose an option
 Choose an option
 43
 44
 45
 46
 Add to cart

SKU: 004
 Category: [Обувки](#)

localhost/evolution-sport/wp-admin/post.php?post=163&action=edit

Evolution Sport 2 + New View product Howdy, paco1972

Shipping Add variation 3 variations (Expand / Close)

#163 L

 SKU

Enabled Downloadable Virtual Manage stock?

Regular price (tax) Sale price (tax) [Schedule](#)

Stock quantity Allow backorders?

Weight (kg) Dimensions (LxWxH (cm))

Product tags

Separate tags with commas

[Choose from the most used tags](#)

Product image

Evolution Sport 2 + New View product Howdy, paco1972

Weight (kg) Dimensions (LxWxH (cm))

Shipping class

Description

#164 M

#165 S

#166 XL

#167 XXL

Product gallery

[Add product gallery images](#)

Evolution Sport Customize 2 + New Edit product Howdy, paco1972

CHAMPION Спортен екип FULL ZIP Suit

лв.89.00

Избери номер

Choose an option

S

M

L

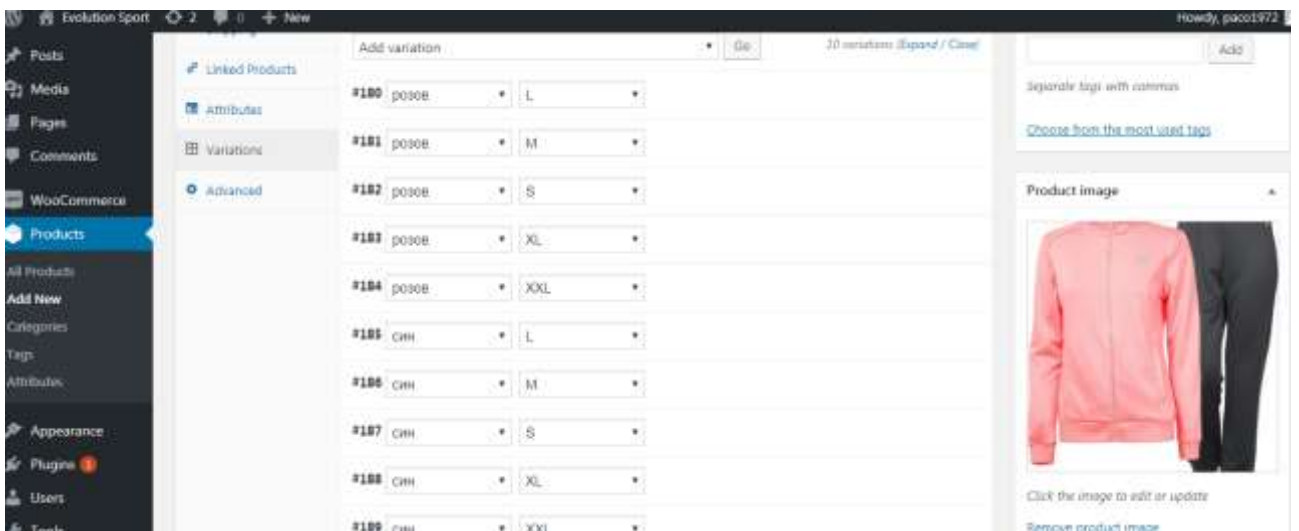
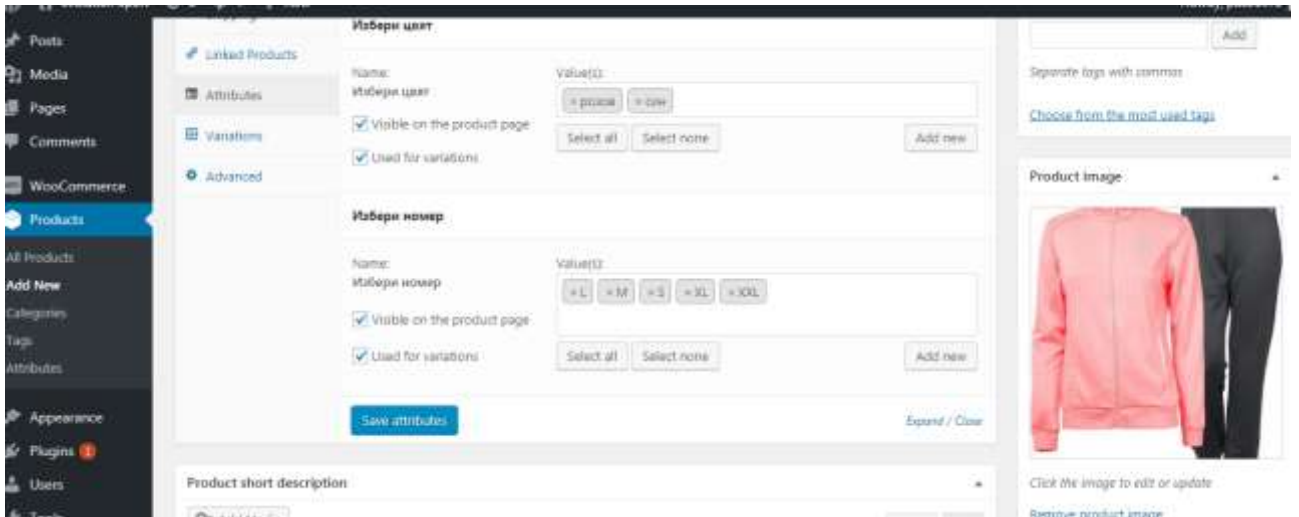
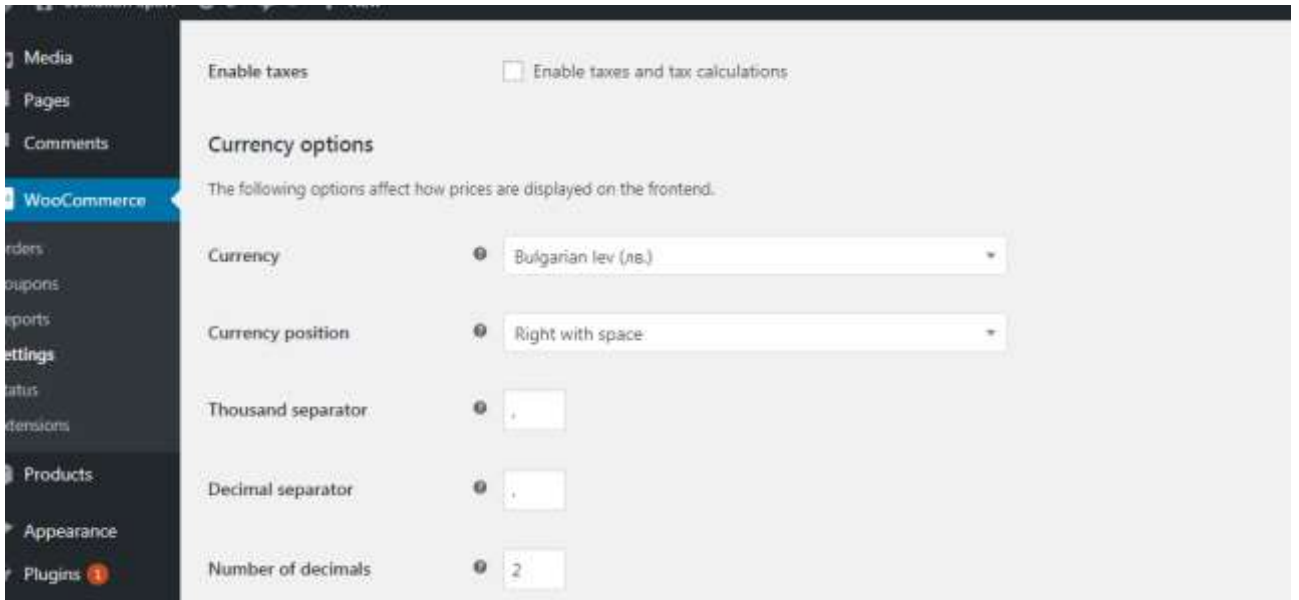
XL

XXL

SKU: 138

Categories: [Мъск](#), [Олимпийски екипи](#)

LOTTO Спортен екип MERYL

89.00 лв.

Избери цвят

Choose an option

Избери номер

Choose an option

1 Add to cart

SKU: 334

Categories: Женс, Спортен екип

LOTTO Спортен екип MERYL

89.00 лв.

Избери цвят

Choose an option

Choose an option

син

розов

1 Add to cart

SKU: 334

Categories: Женс, Спортен екип

Screenshot Added
A screenshot was added to your Desktop

LOTTO Спортен екип MERYL

89.00 лв.

Избери цвят

син

Избери номер

L

Clear

10 in stock

1 Add to cart

"LOTTO Спортен екип MERYL" has been added to your cart.

[View cart](#) →

LOTTO Спортен екип MERYL

89.00 лв.

Избери цвят

СИМ

Избери номер

L

Clear

10 in stock

1

Add to cart

[Начало](#) [Категории](#) [Профил](#) [Плащане](#) [Количка](#) [Контакти](#)

0.00 лв. [0 Items](#)

Категория Аксесоари

[Начало](#) [Категории](#) [Профил](#) [Плащане](#) [Количка](#) [Контакти](#)

194.00 лв. [2 Items](#)

[Home](#) [Аксесоари](#)

Аксесоари

Sort by popularity
Sort by popularity
Sort by average rating
Sort by newness
Sort by price: low to high
Sort by price: high to low

Showing all 3 results

Категория Маратонки

[Начало](#) [Категории](#) [Профил](#) [Плащане](#) [Количка](#) [Контакти](#)

194.00 лв. 2 items

[Home](#) [Маратонки](#)

Маратонки

Sort by popularity Showing all 4 results

Категория Спортни екипи

[Начало](#) [Категории](#) [Профил](#) [Плащане](#) [Количка](#) [Контакти](#)

194.00 лв. 2 items

[Home](#) [Спортни екипи](#)

Спортни екипи

Sort by popularity Showing all 3 results

Nike спортен екип MNSW FLC

[View products](#)

CHAMPION Спортен екип FULL ZIP Suit

89.00 лв.

[Select options](#)

LOTTO Спортен екип MERYL

89.00 лв.

[Select options](#)

Категория Мъже

Мъже

Sort by popularity Showing all 3 results

NIKE обувка FLEXCONTACT

130.00 лв.

Nike спортен екип MNSW FLC

View products

CHAMPION Спортен екип FULL ZIP Suit

89.00 лв.

Категория Жени

Home / Жени

Жени

Sort by popularity Showing all 3 results

- Sort by popularity
- Sort by average rating
- Sort by newness
- Sort by price: low to high
- Sort by price: high to low

Nike обувки WMNS Fusion Disperse

199.00 лв.

Select options

LOTTO Спортен екип MERYL

89.00 лв.

Select options

PUMA дамска тениска SWAN

45.00 лв.

Select options

Категории

» [Назад](#) / [Категории](#)

Категории

Аксессуары (3)

Женя (3)

Маратонки (4)

Количка

Количка

	Product	Price	Quantity	Total
	 Adidas обувки Galaxy 4w	105.00 лв.	<input type="text" value="1"/>	105.00 лв.
	 LOTTO Спортен екип MERYL Избери цвят: син Избери номер: L	89.00 лв.	<input type="text" value="1"/>	89.00 лв.
	 ADIDAS - топка футбол MESSI	45.00 лв.	<input type="text" value="1"/>	45.00 лв.
	 Nike обувки WMNS Fusion Disperse	199.00 лв.	<input type="text" value="1"/>	199.00 лв.

Плащане

Have a coupon? [Click here to enter your code](#)

Billing details

First name <input type="text" value="Пламен"/>	Last name <input type="text" value="Поповски"/>
Company name <input type="text" value="ЕТ Пламен Поповски"/>	
Country <input type="text" value="Bulgaria"/>	
Street address <input type="text" value="ул.Лукашов 4"/>	
Apartment, suite, unit etc. (optional) <input type="text"/>	
Town / City <input type="text" value="Вреще"/>	
State / County <input type="text" value="Vratsa"/>	
Postcode / ZIP <input type="text" value="3000"/>	
Phone <input type="text" value="0898627103"/>	
Email address <input type="text"/>	

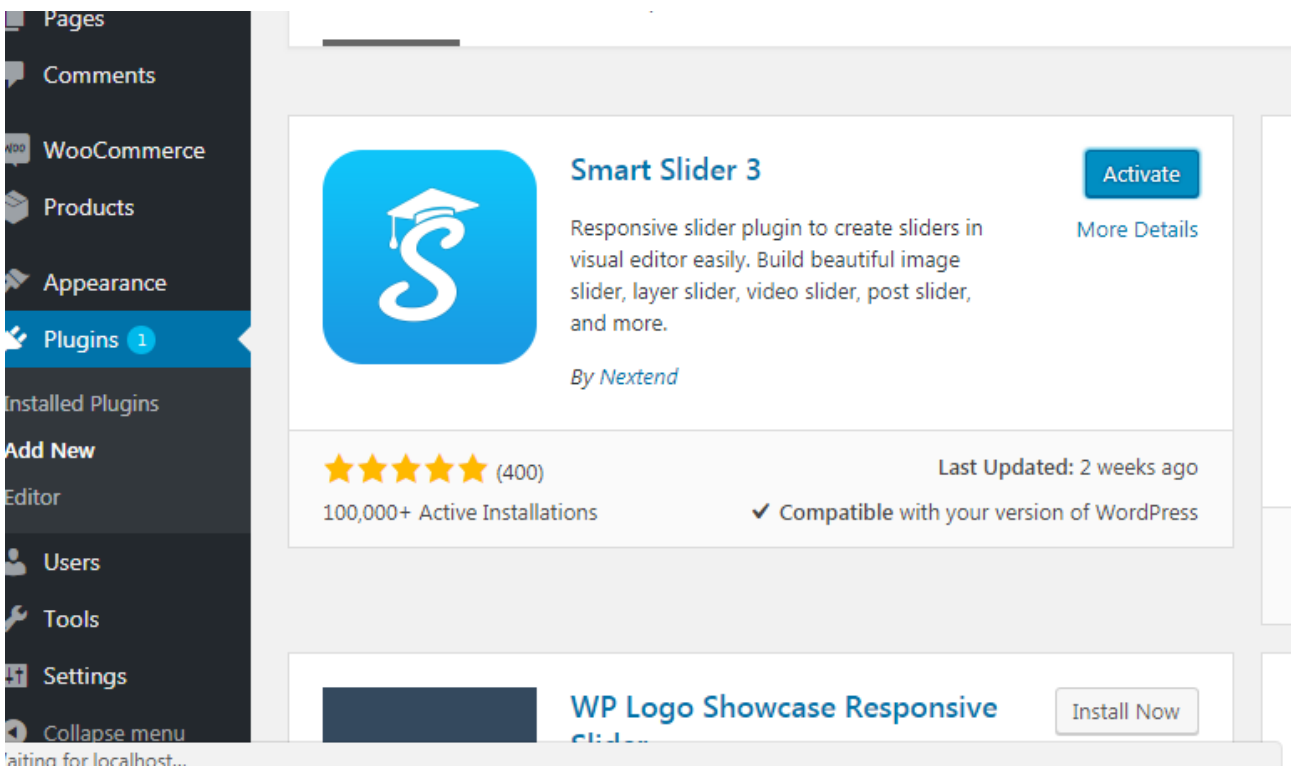
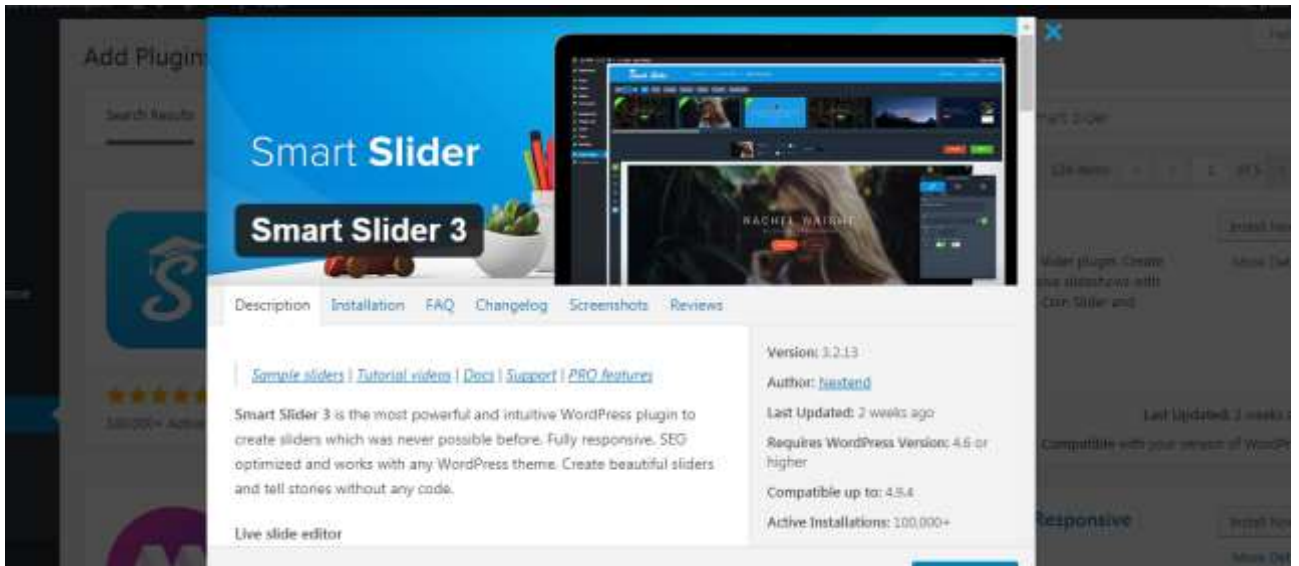
Your order

Product	Total
Adidas обувки Galaxy 4w × 1	105.00 лв.
LOTTO Спортен екип MERYL × 1 Избери цвят: син Избери номер: L	89.00 лв.
ADIDAS - топка футбол MESSI × 1	45.00 лв.
Nike обувки WMNS Fusion Disperse × 1	199.00 лв.
Subtotal	438.00 лв.
Shipping	Flat rate: 1.00 лв.
Total	439.00 лв.

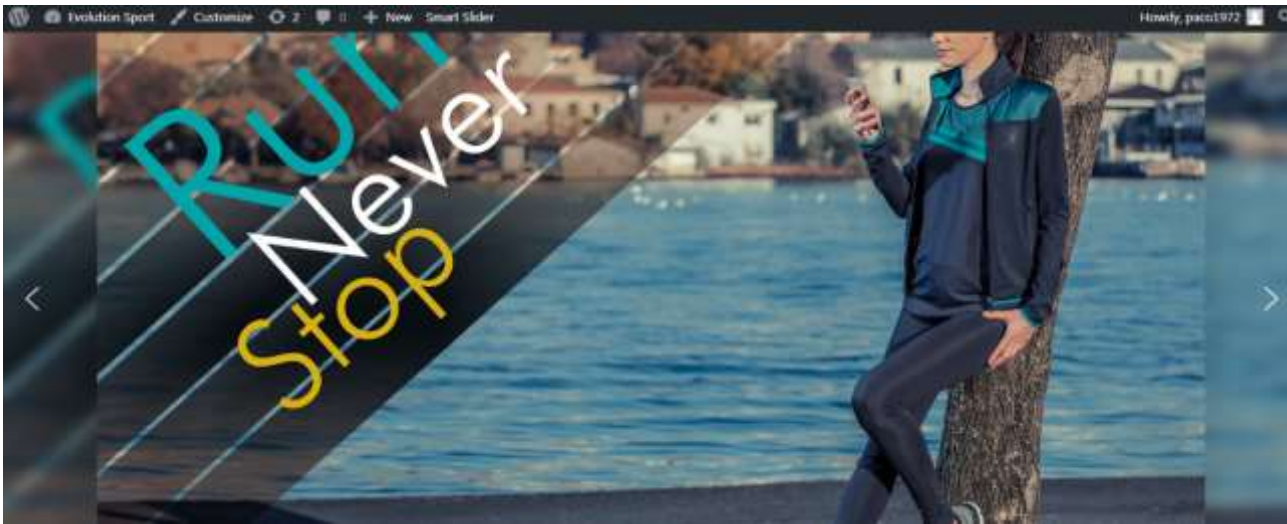
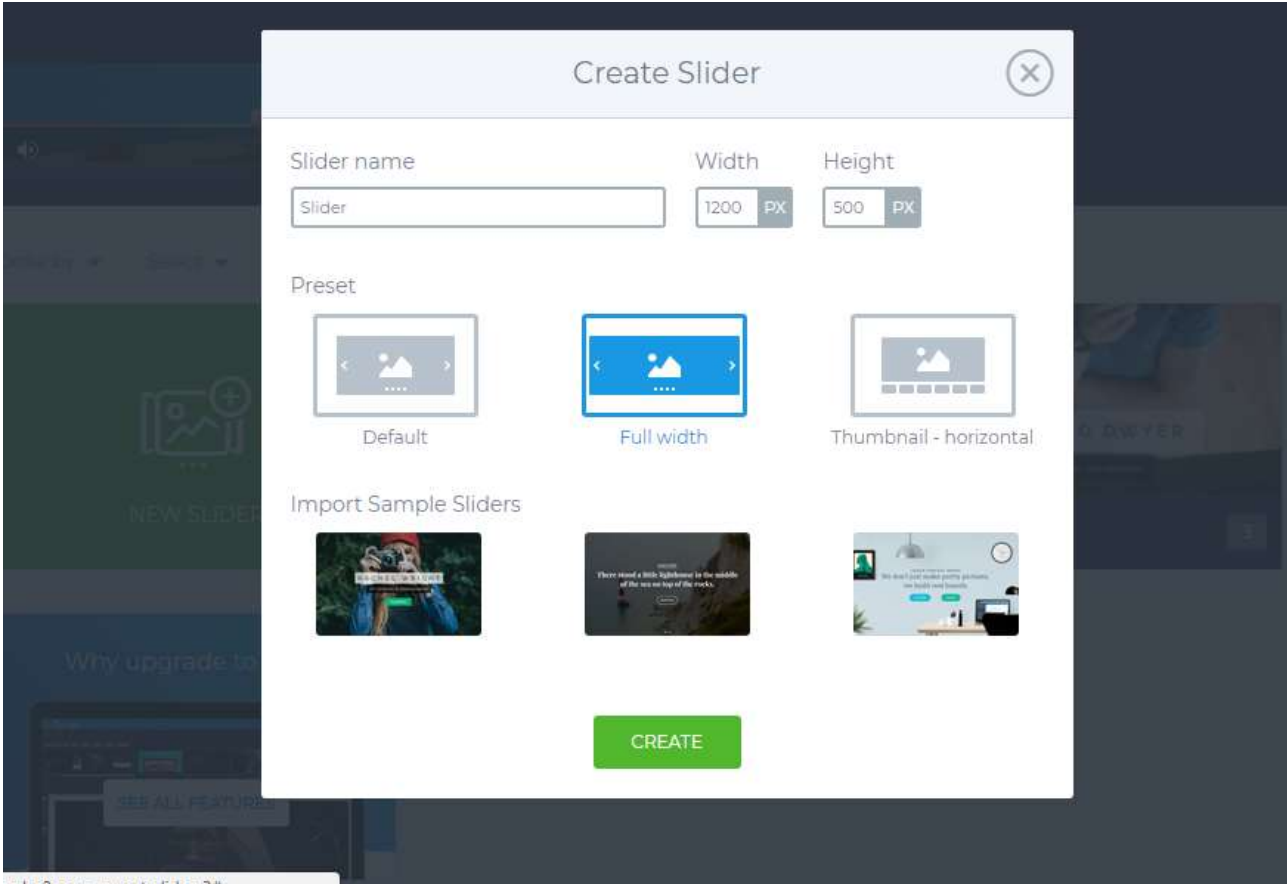
PayPal Express Checkout

Pay via PayPal; you can pay with your credit card if you

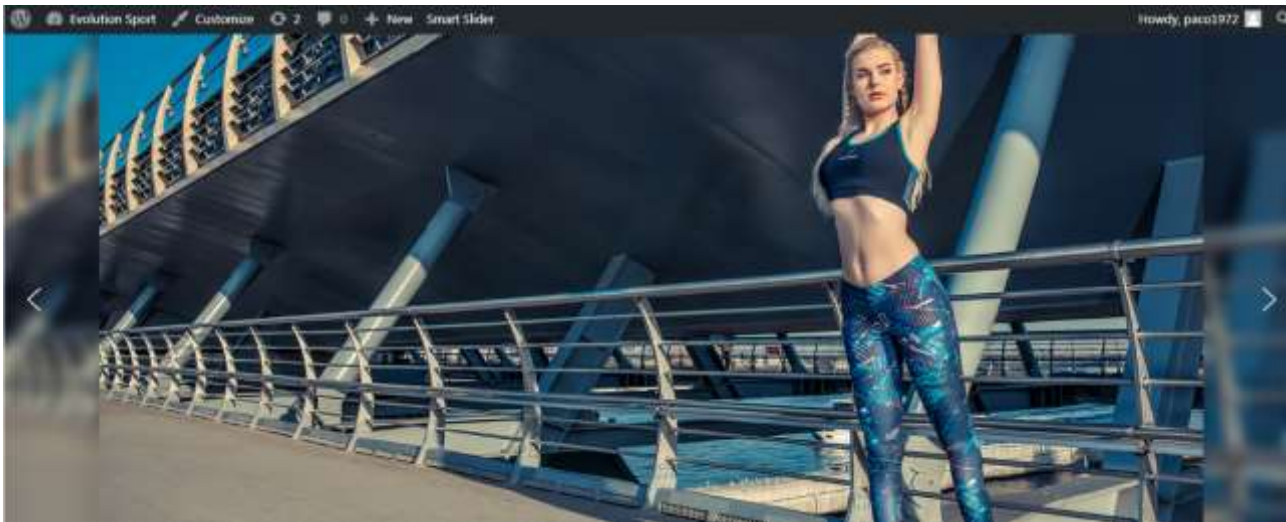
Инсталиране на пългвина **Smart Slider** и активирането му.

Създаване на слайдер.

Инсталиране на пългина “Wishlis” Любими

The screenshot shows the WordPress dashboard's 'Add Plugins' section. On the left is a dark sidebar menu with 'Plugins' highlighted. The main content area is titled 'Add Plugins' and includes an 'Upload Plugin' button. Below this are tabs for 'Search Results', 'Featured', 'Popular', 'Recommended', and 'Favorites'. The 'YITH WooCommerce Wishlist' plugin is featured, with a purple icon showing a shoe and a heart. The text next to it says 'YITH WooCommerce Wishlist add all Wishlist features to your website. Needs WooCommerce to work. WooCommerce 3.2.x compatible.' and 'By YITHEMES'. A status box on the right says 'Installing...'. Below the plugin name are 4.5 stars (102 reviews), '500,000+ Active Installations', 'Last Updated: 1 month ago', and a compatibility checkmark. A second plugin, 'WooCommerce Wishlist Plugin', is partially visible below with a red icon and an 'Install Now' button.

Инстариране на пългина “WP Super Cache”

The screenshot shows the WordPress dashboard's 'Add Plugins' section. On the left is a dark sidebar menu with 'Plugins' highlighted. The main content area shows the 'WP Super Cache' plugin with a dark icon of a speedometer. The text next to it says 'WP Super Cache' and 'A very fast caching engine for WordPress that produces static html files.' and 'By Automattic'. A blue 'Activate' button is in the top right. Below the plugin name are 4.8 stars (1,357 reviews), '1+ Million Active Installations', 'Last Updated: 3 months ago', and a compatibility checkmark.

Изводи по трета глава:

Създадохме един базов и семпъл онлайн магазин посредством WordPress/WooCommerce,

Преди закупуването на хостинг и домейн ,ще бъде и закупена платена тема с повече функционалности.Ще бъдат добавени и други плъгини.

Можем да направим следните изводи:

- ✚ Използването на CMSрешението е достъпно за голяма част от потребителите. Не се изискват допълнителни познания и опит в областта на програмирането, за създаването на динамичен уеб сайт с нужните компоненти и съдържание.
- ✚ С използването на допълнителни, компоненти, модули и плъгини може да се постигне добър резултат, като визия и динамика на проекта. Същите се предлагат напълно безплатно в онлайн пространството, което намалява значително, разходите по създаването и поддържането на уеб сайта.
- ✚ В същото време не се изисква използването на услугите на уеб дизайнери и други професионалисти в областта на програмирането и управлението на уеб сайтовете.

Заклучение

В първа глава на настоящата магистърска теза, представихме и разгледахме спортните онлайн магазини и необходимостта от създаването на уеб сайт. Дефинирахме целевата група потребители, като цяло и в частност на настоящия проект.Във втора глава представихме своя избор за CMS решение, подготовката на системата и нужните допълнителни програми за създаването на настоящия проект.Трета глава ни послужи за представянето на процеса по изработка на уеб сайта и обработката на съдържанието на уебсайта.С изпълнението на посочената до момента информация, бе създаден динамичен уеб сайт, чрез използването на WordPress/WooCommerce.С изпълнението на извършените до тук действия по създаването и управлението на съдържанието на уеб сайта, смятам че целта на магистърската теза е изпълнена.

Използвани източници

<https://rykovodstvo.wordpress.com>

<http://www.referati.org/ueb-bazirani-sistemi-za-upravlenie-na-sydyrjanieto/15419/ref/p23>

https://w3techs.com/technologies/history_overview/content_management

<https://www.icn.bg/bg/blog/polezno/best-wordpress-plugins/>

<https://softuni.bg/trainings/resources/video/14177/video-screen-14-april-2017-svetlin-nakov-wordpress-basics-march-2017/open>

<http://www.kakdasinapravimsait.com/%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D0%BD/>

<http://siteholic.com/bg/nastrojvane-na-onlajn-magazin/>

<https://www.kaksepravisa.com/%D0%BD%D0%B0%D0%B9-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D0%BB%D1%8A%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-wordpress/>

<https://bg.wordpress.org/plugins/woocommerce/>

WordPress – Бързо ръководство – Джесика Нюман Бек ,Мат Бек

Да направим собствен сайт – Денис Колесниченко

